

DUHOVNO

ZIVLJENJE

La eternidad comienza ahora

¿Cómo resucitan los muertos? ¿Con qué clase de cuerpo? Estas preguntas no se nos ocurren solamente a nosotros. Ya san Pablo se hacía eco de ellas, y es muy natural que busquemos una respuesta. Pero esa respuesta está más allá de lo que podemos imaginar. Pertenece al misterio de Dios. Lo que sabemos, es que nuestro cuerpo mortal no va a ser reconstituido como un "rompecabezas", sino que brotará como una semilla se transformará en un cuerpo glorioso, semejante al de Jesús resucitado.

Los que hayan hecho el bien, nos dice Jesús, resucitarán para la Vida: los que hayan hecho el mal para la condenación. Y El será el Juez que decidirá nuestra suerte. Pero ese Juicio comienza ahora. *El que escucha mi Palabra y cree en Aquel que me ha enviado, tiene Vida eterna y está libre de condenación.* Dios no condena a nadie. Nosotros mismos nos condenamos, cuando nos separamos de El y de nuestros hermanos.

Lo que llamamos "infierno" no es un lugar que está "abajo", sino esa separación de Dios y de los demás, llevada hasta sus últimas consecuencias y en forma definitiva. La Biblia emplea varias imágenes, entre ellas, la del fuego, para describir esa "ausencia de Dios", que es el mal por excelencia, porque el hombre está hecho para Dios, y permanecer lejos de El es su máxima frustración.

Lo mismo podemos decir de lo que llamamos "cielo". Tampoco el cielo está "arriba", sino que consiste en contemplar a Dios *tal cual es*, como nos promete san Juan, y en poseerlo para siempre. Ese encuentro con El colmará plenamente nuestras ansias de felicidad. Y el cielo, como el infierno, empiezan ahora. No amar a Dios y al prójimo ya es estar en el infierno. Vivir como resucitados con Jesús, ya es estar en el cielo. La eternidad comienza en el tiempo.

Afriški pregovori

Če hočeš biti srečen, se moraš naučiti pozabljati.

Sreče se zaveš šele tedaj, ko je zbežala.

Brez dobrih prijateljev bi celo raj postal dolgočasen.

Dokler nisi preplaval reke, ne draži krokodila.

Kdor se ne pozna, je sovražnik samega sebe.

Kdor misli samo na tisto, kar gre v njegov trebuh,

ni vreden več kot tisto, kar gre iz njega.

Obstajata dve vrsti krepostnih ljudi:

tisti, ki so že umrli, in tisti, ki se še niso rodili.

Reven človek brez potrpežljivosti je svetilka brez olja.

Srce je globoka voda, ki skriva neznane reči.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO 49

AVGUST 1982

Sveti oče potuje...

Danes smo že tako navajeni, da papež potuje zdaj v to zdaj v drugo deželo, da se temu ne čudimo več. Pred tridesetimi leti pa ni bilo tako. Papeži so po letu 1870 živeli nekako zaprti v vatikanskem mestu. Tega leta so namreč Italijani nasilno in protipravno ugrabili papeštvu njegovo papeško državo, ki je obsegala velik del tedanje Italije, in papeži od tedaj naprej iz protesta niso prestopili „praga“ vatikanske državnice. Janez XXIII. je prekinil s tem prostovoljnim izgnanstvom in začel s svojimi apostolskimi potovanji po Italiji. Njegovi nasledniki pa so jih raztegnili na ves svet. Vsem nam je še dobro v spominu zgodovinsko potovanje Pavla VI. v New York, kjer je pred največjim in najmogočnejšim svetovnim forumom, pred Združenimi narodi, zaklical zbranim predstavnikom vsega sveta (z izjemo Albanije): Nikdar več vojne, nikdar več!

In tako se nam zdi prav. Papež je vrhovni in vesoljni pastir celotne Kristusove Cerkve in kjer je kakšen ud te Cerkve, do tja mora na neki način seči tudi vpliv vidnega namestnika Kristusovega na zemlji. Kar je škof v svoji škofiji, to je papež v celotni Cerkvi: poglavar in pastir vse črede in vseh posameznih pastirjev. Kot rimski škof in torej naslednik Petra je tudi vrhovni pastir vseh pastirjev Cerkve, celotnega škofovskega zbora, ki s papežem vred in pod njegovo vrhovno oblastjo nosi odgovornost za vso Cerkev.

Tako je torej naravno, da vrhovni in vesoljni pastir obiskuje posamezne Cerkve, razkropljene po vsem svetu. To, kar bi bilo pred nekaj desetletji iz tehničnih razlogov nemogoče (ker so bila prometna sredstva vendarle še zelo nerazvita), je danes postalo lahko in

zatorej skoro vsakdanje. Kajti nekaj povsem drugega je zveza po pismih in predstavnikih, drugo pa osebna prisotnost papeža pri svojih vernikih. To smo ob obisku svetega očeta v Argentini sami čutili. Kdor je bil na kateri velikih skupnih prireditvah, tega vse življenje ne bo mogel pozabiti. Stik s papežem je vedno za vsakogar dogodek, ki rodi velike in trajne sadove: pastirji in verniki se čutijo okrepljene v svoji veri, mnogo se jih spreobrne od mlačnega ali naravnost grešnega k novemu življenju, za celo deželo je tak obisk kot veliki ljudski misijon.

S papeževimi potovanji je Cerkev prisotna lahko tudi na najvišjih forumih človeškega dogajanja, kjer se odločajo važna vprašanja za duhovno bodočnost človeštva. To velja še posebej za sodobne papeže, katerih moralna avtoriteta sega daleč preko mej katolicizma. Svet se zaveda, da je danes Cerkev, predvsem po svojem najvišjem predstavniku, edina duhovna sila na svetu, katere glasu prislusnejo vsi ljudje dobre volje, kot da bi govorila vest celotnega človeštva, ki proglašča resnico in se bori neustrašeno za najvišje ideale človeštva.

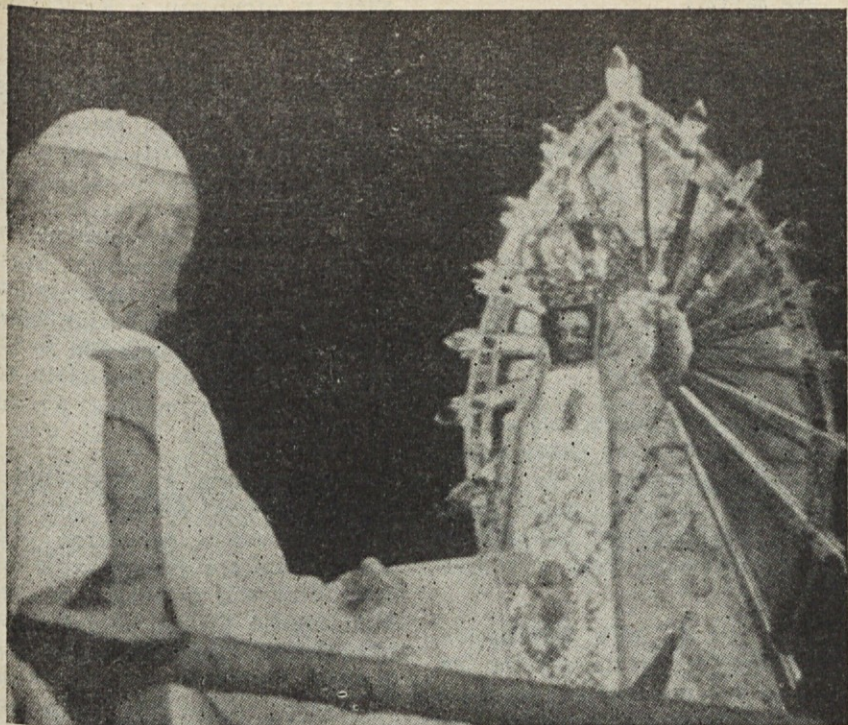
Lojze Kukovica

Posvetitev Mariji

Posvetilna molitev, ki jo je papež Janez Pavel II. zmolil pred Marijinim kipom v Fatimi.

„Pod tvoje varstvo pribežimo, o sveta božja Porodnica!“ Izgovarjam besede molitve, ki jo Kristusova Cerkev moli že stoletja, na kraju, ki si ga ti, Mati, izbrala in ga imaš posebej rada. Tukaj sem, združen z vsemi pastirji Cerkve s tisto vezjo, ki v nas uredničuje eno telo in zbor, prav kakor je Kristus hotel, da bi bili apostoli združeni s Petrom. V tej edinosti izgovarjam besede molitve, v katero želim še enkrat vključiti vse upanje in vse skrbi Cerkve našega časa.

Pred štiridesetimi leti in deset let pozneje še enkrat je tvoj služabnik papež Pij XII., ki je imel pred očmi vse žalostne izkušnje človeške družine, zaupal in posvetil tvojemu Brezmadežnemu Srcu ves svet, posebej pa še narode, ki so bili posebej blizu tvoji ljubezni in zavzetosti. Ta svet ljudi in narodov imam danes pred očmi tudi jaz v trenutku, ko želim obnoviti zaupanje in posvetitev mojega prednika na Petrovem sedežu: svet ob koncu drugega tisočletja, svet današnjega dne.

Sv. oče moli pred kipom lujanske Marije pred začetkom sv. maše v Lujanu.

Cerkev, ki se spominja Gospodovih besed: „Pojdite... in učite vse narode... glejte, jaz ostane z vami vse dni do konca sveta“ (Mt 28, 19-20), je v drugem vatikanskem cerkvenem zboru obnovila zavest svojega poslanstva na tem svetu. In zato, o Mati narodov in ljudstev, ti, ki poznaš vse njihove stiske in upanje, ki materinsko občutiš vse boje med dobrim in zlom, med lučjo in temo, borbe, ki pretresajo svet, sprejmi naše klice, ki jih po nav-

dihu Svetega Duha polagamo na tvoje Srce, objemi z materinsko ljubeznijo ta naš svet, ki ti ga zaupamo in posvečamo, polni nemira za časno in večno usodo ljudstev in narodov. Na poseben način ti zaupamo in posvečamo tista ljudstva in narode, ki tega še posebej potrebujejo.

„Pod tvoje varstvo pribežimo, o sveta božja Porodnica!“ Ne zavrzi naših prošenj, ker smo v preizkušnjah.

Ne zavrzi!

„Sprejmi našo ponižno zvestobo in našo izročitev.

„Bog je namreč svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor veruje vanj, ne pogubil, ampak imel večno življenje“ (Jan 3, 16). Ista ljubezen je vodila tudi božjega Sina, da je posvetil sam sebe: „In jaz se posvečujem zanje, da bodo tudi oni posvečeni v rešnici“ (Jan 17, 19).

V moči tega posvečenja so Kristusovi učenci vseh časov pozvani, naj si prizadevajo za odrešenje sveta, naj vsaj nekaj dodajo h Kristusovemu trpljenju v korist njegovega telesa, ki je Cerkev.

Pred teboj, Mati Kristusova, pred tvojim brezmadežnim Srcem, se hočem danes skupaj z vso Cerkvijo pridružiti Kristusovemu posvečenju za svet in za ljudi. Samo na ta način bo človeštvo lahko doseglo oproščenje in spravo.

Moč tega posvečenja je za vse čase in zajema vse ljudi, narode in ljudstva, presega vsako zlo, ki so ga duhovi teme sposobni zaneti v človeškem srcu in v zgodovini, in je živo tudi v našem času. Posvečenju našega Gospoda se s pomočjo službe Petrovega naslednika pridružuje vsa Cerkev, skrivnostno Kristusovo telo.

Kako globoko občutimo potrebo po posvečenju človeštva in

sveta v združenju s Kristusom! Svet namreč mora sodelovati s Kristusovim odrešilnim delom s pomočjo Cerkve. Kako boli vse tisto, kar se v nas samih in v Cerkvi upira svetosti in posvetitvi! Kako boli dejstvo, da povabilo k pokori, spreobrnjenju in molitvi ni naletelo na sprejem, na kakršnega bi bilo moralo. Kako boli, da mnogi tako neprizadeto sodelujejo s Kristusovim odrešilnim delom! Na ta način se nepopolno dopolnjuje na naših telesih tisto, kar manjka Kristusovemu trpljenju.

Blagor dušam, ki sledijo klicu večne Ljubezni! Blagor tistim, ki dan za dnem z neizmerno velikodušnostjo sprejemajo tvoje vabilo. Mati, naj poslušajo tvojega Sina Jezusa ter na ta način dajejo Cerkvi in svetu veselo pričevanje življenja po evangeliju. Nadvse pa blagor tebi, dekla Gospodova, ki na najpopolnejši način poslušáš božji klic. Pozdravljena, ki si popolnoma zedinjena z odrešilnim posvečenjem svojega Sina.

Mati Cerkve, razsvetluj božje ljudstvo na poteh vere, upanja in ljubezni. Pomagaj nam živeti rešnico, da se Kristus posvečuje za vso človeško družino in za sodobni svet.

Ko ti izročamo svet, ljudstva in narode, ti zaupamo tudi posvečevanje za svet in ga polagamo v tvoje materinsko Srce.

O Brezmadežno Srce! Pomagaj

nam premagati grožnje zla, ki se s tako lahkoto razrašča v srcih ljudi našega časa in nam grozi z nepredvidljivimi posledicami ter na ta način zapira poti v prihodnost.

Reši nas lakote in vojne!

Reši nas atomske vojne, nepreračunljivega samouničenja in vsakršnih oboroženih spopadov!

Reši nas grehov proti človeškemu življenju vse od začetka dalje!

Reši nas sovraštva in izgube dostojanstva božjih otrok!

Reši nas vsakršne socialne nepravičnosti v narodnem in mednarodnem življenju!

Reši nas lahkote, s katero tep-tamo božje zapovedi!

Reši nas skušnjave, da bi v srcih zakopali resnico o Bogu!

Reši nas, reši nas grehov proti Svetemu Duhu!

Sprejmi, Mati, klic vsega človeštva, klic, ki je poln trpljenja posameznikov, družb in vseh ljudi.

Še enkrat naj se v zgodovini človeštva razodene neizmerna moč usmiljene ljubezni. Zaustavi naj zlo, oblikuje naj vest. V tvojem Brezmadežnem Srcu naj se vsem zasveti luč upanja!

P O L D N E Z V O N I

Poldne zvoni.
Cerkev odprta je.
Vstopil bom.
Iskreno Ti, Marija, povem,
da zdaj molil ne bom.
Ne nosim daril —
oprosti besedam —
prišel le zato sem
da v Te se zagledam,
da gledam Te, gledam ves srečen,
ker tukaj si Ti,
ker jaz sem Tvoj sin
in blizu sva si.
Pred cerkvijo pustil sem svoje
skrbi,
da sam bom s Teboj — za
trenutek —
pod soncem Tvojih oči.

Naj brez besedi
do Tvojih oči
pogled moj se vije,
ko puščam,
da svoje zapoje srce melodije.
Ker Ti si edina Najlepša,
Ti Nedotaknjena,
milosti polna,
od greha neskončno odmaknjena;
ker — iskreno povem —
ker vekomaj tukaj si,
ker Marija si, sploh —
ker si, ker si!
O Mati Marija —
tisočkrat hvala Ti, hvala Ti!
Poldne zvoni. . .

Paul Claudel

Iz kronike Janeza Pavla II.

Nedelja 16. maja

V nedeljo 16. maja malo pred drugo uro zjutraj je papeževo letalo pristalo na rimskem letališču. Vrnil se je s Fatime, kjer se je na obletnico atentata zahvalil Mariji za pomoč. Čas, ko je bil pred enim letom nanj izvršen atentat, je papež 13. maja prebil v samotni molitvi v kapelici prikazovanj: od 16.10 do 16.50. Potovanje na Portugalsko je bilo dolgo 4450 km. V 3 dneh in pol je papež imel večja srečanja v 6 krajih, trikrat je maševal in dvajsetkrat govoril. To je bilo izrazito versko in pastoralno potovanje. V letalu je ob vrnitvi povedal spremljevalcem, da je bilo potovanje zanj globoko duhovno izkustvo. V Fatimi je začutil okrog sebe drhtenje vsega naroda. Nikoli ne bo pozabil navdušenja portugalskih vernikov.

Kljub utrujenosti se papež ni hotel izogniti nedeljskemu srečanju z verniki na Trgu sv. Petra. Zbralo se jih je nad 50 tisoč. Povedal jim je nekaj vtisov s potovanja, gostiteljem se zahvalil za sprejem in toplino, potem pa govoril o načrtovanem potovanju v Veliko Britanijo, za katerega je dejal, da še ni čisto gotovo zavoljo dogodkov na južnem Atlantiku.

Avdienca in sprejemi čez teden

17. maja je papež sprejel mater Terezijo, 4 njene redovnice in 150 laikov, ki delajo z njo v Indiji in drugod.

18. maja je Janez Pavel II. praznoval 62. rojstni dan.

V sredo 19. maja popoldne je pri zadnji avdienci sprejel tudi skupino Slovencev, ki živijo v Švici in so prišli v Rim z dvema duhovnikoma. Takole jih je nagovoril:

„Prisrčno pozdravljam skupino Slovencev, ki so prišli iz Švice. Če so vas razmere, dragi romarji, zanesle v tujino, glejte, da ostanete zvesti verskim in kulturnim izročilom, ki vam jih je nudila domovina.“

V soboto 22. maja je imel več zanimivih obiskov: ministrskega predsednika Roberta Mugabeja iz Zimbabveja, Džabuda iz Libije, generalnega guvernerja iz Avstralije, predsednico vlade iz Lesota.

Pri sredini avdienci za romarje se je znova spomnil usode svoje domovine. Pouaril je, da se „ljudstvo ne more normalno razvijati, če nima pravic, ki omogočajo njegov polni razvoj. Država pa ne more biti močna s pomočjo nasilja. Močna je lahko le s pomočjo polnega narodovega razvoja.“ Poljake je izročil v varstvo Marije, Kraljice Poljske.

O obisku Velike Britanije

V soboto 22. maja je sprejel v posebno avdienco nad 300 časnikarjev, akreditiranih pri vaticanskem tiskovnem uradu ali pri italijanski vladi. Spregovoril jim je o odgovornostih njihovega poklica, ki terja realističen pogled na svet.

Dolžnost časnikarjev je služba človeku in pomoč v človeški in krščanski rasti. Obveščenost je ena najvažnejših potreb sodobnega človeka in časnikarji jo s svojim delom izpolnjujejo. Pred zlom, ki je krog nas, si ne smemo zatiskati oči. S tem zla ne bomo odpravili. Časnikar naj živi in dela s treznim pogledom na svet in naj se v prvi vrsti varuje igranja z vestjo drugih ljudi.

V daljšem nagovoru je potem v angleščini govoril o svojem na-

črtovanem obisku v Veliko Britanijo. Povedal je, da je zelo važno zaradi pastoralnih in ekumenskih razlogov. Odložitev bi najbrž pomenila tudi preklic. Po drugi strani pa se mora seveda ozirati na katoličane Latinske Amerike, ki so se skoraj enodušno postavili na stran Argentine. V Latinski Ameriki je namreč nad 43 odstotkov vseh katoličanov sveta. Papeževo potovanje bi utegnilo zbuditi dvom o papeževi nepristranosti, a tudi prihodnje odnose katoličanov Latinske Amerike s središčem krščanstva bi utegnilo kaliti.

Kardinal Hume je po vrnitvi iz Rima povedal, da obiska ne morejo preložiti, in sicer iz finančnih razlogov. V pripravo so vložili veliko sredstev in tega v kratkem ne bi mogli ponoviti. Po njegovem bi angleški katoličani ocenili odpoved obiska kot obsodbo Velike Britanije. Po drugi strani pa so obisk že zelo dolgo pripravljali in ga sedaj ne gre mešati z malvinsko krizo. Vsi angleški škofje so bili za to, da obisk sedaj napravi.

Konzistorij 24. maja

24. maja je papež vodil konzistorij. V 1. delu, ko so bili navzoči samo kardinali, so glasovali o skorajšnji razglasitvi štirih blaženih za svetnike. Nato so spregovorili o škofovskih in drugih imenovanjih od zadnjega konzistorija, ki je bil 1979. Od tega je bilo 64 imenovanj za me-

tropolite, 8 nadškofov, 16 naslovnih nadškofov, 306 rezidencialnih škofov in 196 naslovnih škofov, 13 samostojnih prelatov in 3 samostojni prelati. Novoimenovanim metropolitom in nadškofom podeli papež palije. Ljubljanskemu nadškofu in metropolitu Šuštarju bo papežev zastopnik podelil palij v ljubljanski stolnici.

Papež Janez Pavel II. ob malvinski krizi

V nedeljo 23. maja je papež razglasil 5 novih blaženih, po slovesnosti pa je kar izpred oltarja pred baziliko sv. Petra nagovoril nad 60 tisoč vernikov, ki so na Trgu sv. Petra sledili dolгим obredom. Govoril je o novih blaženih, ki so „zreli sadovi vstajenjske skrivnosti“, razmišljal o prazniku vnebohoda in bližnjem prihodu Svetega Duha za binkošti. Največ pozornosti pa je seveda posvetil vojnemu sporu na južnem Atlantiku.

„Dve vojski bijeta boj, v katerem padajo številna človeška življenja. Kako naj izrazim vznemirjenje in bolečino, ki ju ti dogodki budijo v moji duši? Vojna je bila vedno nesreča, danes pa prinaša s seboj še strašnejšo grožnjo zaradi moči, ki jo je sodobna tehnologija dala tako imenovaneemu konvencionalnemu orožju.“

Papež se je javno zahvalil kardinalom in škofom iz Argentine in Velike Britanije, ki so v soboto v baziliki sv. Petra z njim maševali za mir. Posebej se je zahvalil za mirovno izjavo, ki so

MOLITVENI NAMEN ZA AVGUST

SPLOŠNI: Da bi današnji človek doumel, da je „veselje v Gospodu naša moč“ (Neh 8, 10).

MISIJONSKI: Da bi u-stave mladih držav priznale človekove pravice, še posebej versko svobodo.

jo skupaj podpisali. Omenil je tudi mirovni brzojavki, ki ju je poslal argentinskemu predsedniku generalu Galtieriju in britanski ministrski predsednici Thatcherjevi.

Za prejšnji petek je papež sklical v Rim najvišje predstavnike katoliške Cerkve v Argentini in v Veliki Britaniji in se z njimi ves dan posvetoval, kaj bi bilo mogoče narediti, za vzpostavitve miru. V soboto pa je z njimi v baziliki sv. Petra maševal za mir.

Argentinsko Cerkev so zastopali trije kardinali: cordobski nadškof Raúl Primatesta, buenosaireski nadškof Juan Carlos Aramburu in Eduardo Pironio, prefekt kongregacije za redovnike v Rimu, latinskoameriško Cerkev je zastopal predsednik CELAM-a, sveta južnoameriških škofovskih konferenc nadškof López Trujillo. Iz Velike Britanije so prišli westminstrski nadškof, kardinal Basil Hume, in edinburški nadškof, kardinal Gordon Joseph

Gray, ter glasgowski nadškof Thomas Winninng in liverpoolski nadškof Derek Worlock. Maše se je udeležilo še 18 kardinalov, 40 škofov in nadškofov in diplomatski zbor, akreditiran pri svetem sedežu. Med verniki je bilo veliko študentov iz Argentine in Velike Britanije.

Pri maši je papež spregovoril o cilju tega bogoslužja. „Vsi skupaj molimo, da bi častno rešili spor v prepričanju, da je mir naša dolžnost. Za nas kristjane je mir Kristusov dar, zato nas toliko bolj obvezuje. Kristus je prišel, da bi spravil med seboj človeško družino, ki jo je razdelil greh. Sprava je mogoča, kajti človek ima razum, ki je sposoben ločiti dobro od zla. Človek pozna svoje pravice in dolžnosti, pa tudi pravice in dolžnosti drugih, zato mora svoje srce usmeriti k pravi ciljem.“

Papež je še dejal, da je Bog ustvaril človeka kot civilizirano bitje, ki nesporazumov ne rešuje s surovo silo, temveč s pogovorom, pogajanjem, sporazumi. Lahko da so težave v tem trenutku videti nepremagljive, toda to ne bo držalo, če bosta obe strani prišli do pravičnega razumevanja lastnih in tujih pravic, med katere vključujemo tudi narodno čast. Vsi smo člani ene družine, vsi smo bratje, zato moramo živeti in si prizadevati, da bi ustvarili višjo skupnost.

Po maši so navzoči kardinali in škofje iz Argentine in Anglije podpisali posebno skupno iz-

javo, ki se glasi takole:

„Argentinski in britanski bratje v škofovstvu, ki smo bili poklicani za to mašo z vrhovnim pastirjem Cerkve, želimo izraziti svojo hvaležnost svetemu očetu za to pomembno pobudo za mir. Ob vseh sporih in razdelitvah sveta govori to somaševanje o toplih človeških razmerjih bratstva in skupnega obhajanja evharistije. Kot apostoli, ki so se zbrali za binkošti v edinosti z Duhom in razglasili Kristusovo blagovest, tako smo mi, njihovi nasledniki, znamenje istega sporočila ljubezni in miru. Sveti oče nam pravi, da je mir dolžnost in da je mogoč. Te besede nam prinašajo upanje in nas spodbujajo k spreobrnjenju družbe.

Mi, škofje Argentine in Velike Britanije, sprejemamo ta izjav. Prizadevali si bomo, da bomo pričevalci miru in sprave v iskanju pravične rešitve spora v južnem Atlantiku. Mir je božji dar in vsi moramo moliti, da bi nam bil ta dragoceni dar vrnjen, nam in našim ljudstvom. Mi si bomo prizadevali za ozračje mirnega sožitja v svetu, kar bo omogočilo svetemu očetu nadaljevati njegovo pastoralno poslanstvo za mir v svetu.“

Napoved obiska Velike Britanije in Argentine

Sredine konference na Trgu sv. Petra sta se 26. maja udeležili tudi veliki skupini Argentinec in Angležev. Papež je povedal,

12. apostolsko potovanje: šest dni v Veliki Britaniji

Papež Janez Pavel II. je od 28. maja do 2. junija po težki odločitvi zaradi vojne na južnem Atlantiku obiskal Veliko Britanijo; evropsko-otoško državo, ki je bila pred 450 leti katoliška, danes pa je v glavnem anglikanska. Katoličanov je zdaj le dobrih pet milijonov ali 10% celotnega prebivalstva. V Angliji in v Walesu jih je kakih 7%, na Škotskem 13% in na Severnem Irskem okoli 30%.

Prvi dan: nepričakovan sprejem in v glavnem mestu Londonu

Številni so napovedovali hladen sprejem. Pa je bilo čisto drugače. Papež Janez Pavel II. je osvojil

.....

da gre v Veliko Britanijo iz pastoralnih in ekumenskih razlogov. Prebral je tudi poslanico, ki jo je nadškof Silvestrini, tajnik sveta za javne zadeve, nesel v Buenos Aires državnemu predsedniku generalu Galtieriju, v kateri Janez Pavel II. pojasnjuje okoliščine in cilje ekumenskega potovanja v Anglijo in izjavlja, da je takoj za tem pripravljen priti v Argentino. Petdesettisočglava množica ga je razumela in se mu navdušeno zahvaljevala s klici in ploskanjem.

tudi zaprte Angleže, Valežane in Škote. Na londonskem letališču Gatwick je pristalo malo pred 8. uro zjutraj. Pričakalo ga je več tisoč ljudi, ki so mu navdušeno vzklikali, ko je poljubil angleška tla. Njegove prve besede so bile: „Mir z vami! Bog miru in sprave

naj bo z vsemi. Blagoslovi naj vaše družine in vaše domove s trajnim mirom!“

Nato pa je dejal: „V tem zgodovinskem času je potrebna sprava med ljudmi, med narodi različnih ras in kultur, sprava človeka s samim seboj, človeka z naravo, sprava med ljudmi različnih družbenih slojev in veroizpovedi, sprava med kristjani. V svetu, ki ga rušijo nasilja in tlačenja, sovraštvo in krivica, želi biti Cerkev glasnica razumevanja in bratstva.“

Iz letališča se je odpeljal v westminstrsko katedralo, v kateri je sedež angleškega primasa. Trenutno je to bivši benediktinski opat kard. Basil Hume, ki je bil posvečen in ustoličen 25. marca 1976. V homiliji med somaševanjem s krajevnimi škofi in duhovniki je govoril o zakramentu sv. krsta. Vse govore v Veliki Britaniji je posvetil zakramentom. Krst je vez edinosti vseh, ki so se v njem ponovno rodili, torej tudi počelo edinosti med ločenimi brati. V pridigi je omenil tudi nekatere svetnike angleške zgodovine, tako sv. Avgušтина, prvega canterburyjskega nadškofa, mučenca Janeza Fisherja, gorečega škofa v Rochestru, in Tomaža Mora, kancelerja na kraljevem dvoru, ter Tomaža Becketa, neustrašnega branitelja pravic svete Cerkve. Na koncu pa je pozval vse, naj molijo za žrtve vojne na južnem Atlantiku. Rekel je, da sam moli za žrtve na obeh straneh, za mrtve, za ranjene, za žalujoče družine.

V zgodnjih popoldanskih urah

je odšel v Buckinghamsko palačo, v двореc in prebivališče angleških kraljev. Obiskal je kraljico Elizabeto II., ki je po ustavi vrhovni poglavar anglikanske Cerkve; Cerkve, ki se je ločila od Rima leta 1534, ko se je kralj Henrik VIII. oklical za „vrhovno glavo“ Cerkve v Angliji.

Ob pol štirih popoldne je odšel v metropolitško cerkev v Southwarku (London), kjer se je srečal z bolniki. Govoril jim je o zakramentu sv. maziljenja. Desetim bolnikom je sam podelil ta zakrament. V homiliji je poudaril, da je človeško življenje od spočetja do smrti nekaj svetega. Bolnike je prosil, naj trpljenje darujejo Kristusu in molijo za žrtve vojne, ki je vzkipela med Anglijo in Argentino, med dvema krščanskima narodoma.

Večerjal je s škofi v hiši westminstrskega nadškofa. Škofom je govoril o važnosti povezave med njimi in s Petrovim naslednikom. Znova je poudaril, da naj delajo za mir, ki je božji dar. V poznih urah je odšel v hišo apostolskega pronuncija. Tam ga je čakala velika množica ljudi. Zbrane je kratko nagovoril, potem pa je dejal: „Rad vas imam. Dobro spite in Bog vas blagoslovi!“

Sobota 29. maja 1982: z anglikanskim primasom

V soboto, 29. maja, ob 7,20 se je sveti oče srečal z redovniki in redovnicami v Digby Stuart Training College v Londonu. V Angli-

ji je 2.605 redovnih duhovnikov, 846 bratov in 13.448 redovnic. Govoril jim je o slavni tradiciji redovništva v Angliji, ob sklepu pa so skupno obnovili redovniške zaobljube.

Osrednja točka papeževega potovanja pa je bilo ekumensko bogoslužje, ki sta mu predsedovala Janez Pavel II. in anglikanski primas dr. Robert Runcie. Pred oltarjem canterburyjske katedrale, ki je središče anglikanizma, sta poljubila staro rokopisno sv. pismo, ki ga je Rim poslal v Anglijo pred 1.300 leti. Skupno sta obnovila krstne obljube, kar naj bo znamenje, da bodo sodelovali z milostjo Sv. Duha pri delu za popolno edinost.

Popoldne je papež vodil somaševanje, ki se ga je v znanem stadionu Wembley udeležilo več sto tisoč ljudi. Ves stadion je bil okrašen. Povsod so stali napisi: „Mir-svoboda!“ in „Janez Pavel — radi te imamo!“ Tudi tukaj je sveti oče obnovil krstne obljube: Navzočim je dal praktična navodila, da naj svoje hiše spremene v domove molitve, ob nedeljah naj hodijo k maši, posebej pa se naj oklepajo krščanskih vrednot, ki usmerjajo življenje. „Današnji svet je poln nemira in napetosti, ki izvirajo zaradi krivic v gospodarskih, kulturnih in družbenih ureditvah. To ni napredek! Bistvo krščanstva je bilo in je v tem, da so kristjani luč in sol sveta, v katerem živimo“.

Zvečer pa je v prostorih westminstrske nadškofije sprejel o-

krog 1.000 predstavnikov verskega in kulturnega življenja.

S Poljaki, v Coventryju in v Liverpoolu

V nedeljo, 30. maja, se je v zgodnjih jutranjih urah srečal s Poljaki, ki živijo v Angliji. Na stadionu Crystal Place se jih je zbralo nad 25.000. Pozdravil jih je z besedami angleškega kardinala Heenana, ki jih je povedal na koncilu: „Poljski letalci so rešili Britanijo.“ Nato jim je govoril o Poljski, o njenih težavah in o močni in trdni emigraciji, ki je tudi sredi tujega sveta ohranila svoje narodne in verske značilnosti.

V Coventryju, mestu v srednji Angliji s 320.000 prebivalci, je papeža sprejela velika množica. Govoril jim je o zakramentu sv. birme. Sam je birmal 26 vernikov. Nato pa je razvijal misli o miru. Poudaril je: „Vojna ne more rešiti odprtih vprašanj. Vojna bi morala pripadati zgodovini. Spet se moramo vrniti h Kristusu, ki nam edini more dati nov obraz in novega duha.“

Nedeljo popoldne je posvetil Liverpoolu, mestu v zahodni Angliji, ob reki Mersey, ki šteje 729.000 ljudi. V tej nadškofiji je okrog 600.000 katoličanov. Govoril je o zakramentu sprave: „Predragi moji, dajmo zakramentu sprave v svojem življenju večji pomen.“ Mladini pa je ob pogledu na znamenito stolnico dejal: „Vi ste prava živa stolnica Liverpoola!“

V Manchestru in v Yorku na Škotsko in v Wales

V ponedeljek je s helikopterjem odšel v Manchester, veliko industrijsko središče Severne Anglije, ki šteje s predmestji dva in pol milijona prebivalcev. Med somiševanjem, kateremu so prisostvovali sto tisoči, je posvetil dvanajst duhovnikov. Govoril pa je o šestem zakramentu, o duhovništvu.

V manjšem mestu Yorku, ki šteje 110.000 ljudi, je govoril o zakramentu sv. zakona. Močno je poudaril neločljivost zakonske zveze. Vsaka družina naj bo izraz skupnosti treh božjih oseb.

Iz Yorka je z letalom odletel na Škotsko, kjer je imel dve večji srečanja: v Edinburghu in v Glasgowu.

V Edinburghu, škotskem glavnem mestu, ki šteje 1.350.000 ljudi, se je z mladino sestal na stadionu Murrayfield, z duhovniki, redovniki in redovnicami pa v stolnici. Mladini je dejal, naj se ne zatekajo k sebičnim odločitvam v življenju; sebičnost namreč ni krščanska. Razvijajo naj temeljne krščanske vrednote. Duhovniki in redovniki pa naj žive svoje obljube. V Glasgowu, ki je sedež druge škotske metropolije, se je srečal s študenti, profesorji in predstavniki škotskih oblasti. Govoril jim je o vlogi znanosti. Poudaril pa je, da so moralne vrednote nad znanostjo. Zvečer je maševal v Bella-houston parku.

Zadnji dan je posvetil Walesu, nekdanji keltski kneževini, ki je

bila leta 1536 povsem priključena Angliji. Meri 20.763 km² in šteje 2,7 milijonov prebivalcev. Ustavil se je v metropolitanskem mestu Cardiff. Srečanje z 200.000 ljudi in potem še posebej z mladino je posvetil presveti Evharistiji, središču krščanskega življenja.

Sklepni poziv je bila spet prošnja za mir. Za konec pa je dejal: Prišel sem k vam kot glasnik miru, kot služabnik Jezusa Kristusa in krščanskega ljudstva. Potoval sem po Angliji in Škotski in vse do Walesa. Izpolnjeval sem svojo pastirsko dolžnost: utrjevati brate v veri. V vsaki pokrajini sem se mogel sestati tudi z brati, ki pripadajo drugim krščanskim skupnostim, in molil z njimi. Te dragocene izkušnje prijateljstva in bratske skupnosti, ki sem jih povsod doživel, so nepozabne. Za vse se Bogu zahvaljujem.“

Dvanajsto apostolsko potovanje svetega očeta, ki je trajalo šest dni in na katerem se je srečal z več milijonsko množico ljudi, imel 25 govorov, 14 v Angliji, 7 na Škotskem, 4 v Walesu, je znamenito poglavje v zgodovini Velike Britanije, zarja edinosti z ločenimi brati in čas poživitve Kristusove Cerkve na tem delu sveta. Papež Janez Pavel II., Kristusov namestnik na zemlji in slavni sin slovanskega naroda, pa je, kot je zapisal angleški Times, „s svojo vljudnostjo in ponižnostjo, z globoko vero in gorečnostjo osvojil srca.“ Kaj takega Anglija še ni doživela.

Alojzij Starec

Sv. oče med nami v Buenos Airesu

Janez Pavel II. je začel svoje apostolsko potovanje „kot romar za mir“ v Argentino v četrtek 10. junija ob pol enajstih zvečer. Odpotoval je z rimskega letališča v letalu DC-10/30 italijanske letalske družbe „Alitalia“. Bilo je to 13. potovanje sedanjega papeža izven Italije. V papeževem spremstvu so bili argentinski kardinal Eduardo Pironio, prefekt kongregacije za redovnike, naslovni nadškof Paul Marcinkus, ki je na vseh papeževih potovanjih odgovoren za njegovo zaščito, papežev osebni tajnik Stanislaw Dziwisz, papežev ceremonier John Magee in več drugih.

Ob začetku poleta je Janez Pavel II. poslal brzojavko italijanskemu predsedniku Pertiniju, ravnano tako kasneje državnim predsednikom dežel, nad katerimi je plulo letalo: alžirskemu, mauritanskemu, senegalskemu, brazilskemu in urugvajskemu.

V Braziliji

Ob 4 zjutraj po krajevni uri je papeško letalo pristalo za eno uro v Rio de Janeiro. Rimskega romarja so pozdravili brazilski cerkveni in civilni predstavniki in 20 tisoč vernikov. Papež je prebral govor, v katerem se je spominjal svojega pastoralnega obiska Brazilije julija 1980 in označil svoje sedanje potovanje v Argentino kot potovanje iz ljubezni, iz zaupanja

in dobre volje očeta v veri, ki gre nasproti svojim sinovom, ki trpijo. Nato se je približal ljudem, ki so navdušeno pozdravljali in mu vzklikali. Srečanje je bilo kratko, pustilo pa je lep spomin.

Na Ezeizi

Na letališču Ezeiza je letalo pristalo ob 8,50. Da bi izrekla dobroščico, sta stopila v letalo argentinski primas, buenosaireški nadškof in predsednik argentinske škofovske konference kardinal Juan Carlos Aramburu, in apostolski nuncij v Argentini mons. Ubaldo Calabresi.

Janez Pavel II. je stopil z letala in s „preroško“ kretnjo, ki je postala običajna pri vseh njegovih apostolskih potovanjih, pokleknil in poljubil argentinsko zemljo.

Pred stopnicami letala je sprejel sv. očeta državni predsednik general Leopoldo Fortunato Galtieri, skupaj z drugimi visokimi civilnimi in vojaškimi funkcionarji. Poleg kardinala Aramburuja so bili tudi cordobski nadškof kardinal Raúl Francisco Primatesta, nadškof iz Quita kardinal Pablo Muñoz Vega, čilski kardinal Raúl Silva Henríquez, skoraj vsi argentinski škofje in več drugih latinoameriških škofov.

Pozdravni nagovor

Janez Pavel III. je najprej pozdravil navzoče, potem pa stopil na

Skupina slovenskih narodnih noš čaka skupaj z veliko množico Slovencev na papežev mimohod v Marijino božjepotno svetišče v Luján ob Rivadaviji v Haedu.

nizki oder in ob mrzlem dežju, ki je začel tedaj padati, prebral pozdravni govor. Povedal je, da hoče v tem zgodovinsko bolečem trenutku s svojo navzočnostjo vidno izraziti svojo ljubezen; prositi za Kristusov mir nad žrtve obeh taborov v bojnem sporu med Argentino in Veliko Britanijo, biti blizu družinam, ki objokujejo izgubo dragega člana; prositi vlade in mednarodno skupnost za pravilne ukrepe, da bi se izognili hujšim žrtvam, zacelili rane, ki jih je prizadela vojna, in olajšali vzpostavitve pravičnega in trajnega miru in postopno pomiritev duhov. Prišel je, da poklekne k nogam Nje, za katero ima vsak človek eno ime: sin, pred Mater Kristusa in Mater Cerkve v njenem svetišču v Lujanu, in jo prosi, naj obriše tolikere solze, naj okrepi vse, ki omagujejo pod težo preizkušenj, naj zbudí nove sile za dobro v narod-

nem in mednarodnem pogledu, ki bi olajšale sedanje trpljenje in težave, da bi lahko zrli v prihodnost z zaupno mirnostjo, da bi postala stvarnost želja dveh narodov, ki želita mir. Spoštljivo in pristrčno pozdravlja tudi vse narode in dežele Latinske Amerike.

Iz Ezeize v Buenos Aires

40 km dolgo pot iz Ezeize do buenosaireške katedrale je papež prevozil v avtomobilu. Na obeh straneh ceste ga je vso pot kljub mrzlemu vetru in dežju s prekipavajočim navdušenjem pozdravljalo na tisoče ljudi. Ogromne množice ljudi so obdajale tudi ave niji 9 de Julio in 25 de Mayo in napolnile Majski trg, ob katerem je stolnica in vladna palača. Pričakovali so ga s transparenti, s prijateljskimi napisi in z argentinskimi in vatikanskimi zastavi-

camí in s cvetjem. Pročelja stavb so okrasili z velikimi fotografijami sv. očeta. Poleg argentinske in vatikanske zastave so bile tudi zastave vseh mogočih narodov. Ko se je približalo vozilo s papežem, so množice povsod z nepopisnim navdušenjem vzklikale predragemu gostu.

V katedrali

Ob prihodu v Buenos Aires je sv. oče želel pohiteti najprej v metropolitansko katedralo, središče in simbol krajevne Cerkve. V njej so ga pričakovali škofje, duhovniki in bogoslovci, redovniki in redovnice. Ob vstopu Janeza Pavla II. ob 11. uri se navdušenje kar ni moglo poleči. Šele ko je sv. oče spoštljivo pokleknil pred sv. Rešnje telo in se zatopil v daljšo tiho molitve, je nastala tišina. Po molitvi je kard. Aramburu pozdravil sv. očeta v imenu škofov, duhovnikov, semeniščnikov in redovnikov ter redovnic, potem pa je imel Janez Pavel II. govor o cerkveni edinosti in občestvenosti v službi božjemu ljudstvu.

Papežev govor duhovnikom, bogoslovcem in redovnicam

Govoril jim je o globokem smislu evharistije pri poklicanosti in v življenju duhovnikov in redovnikov. Duhovništvo je posvetitev Bogu v Jezusu Kristusu za službo Bogu in ljudem. Duhovnik in redovnik morata najti čas, da sta na samem z Bogom, da prisluhne-

ta temu, kar jima ima On povedati v tišini. Biti morata človek molitve, človek evharistije. Imeti morata veliko smisla za edinost v Cerkvi. Povezana morata biti s škofom in papežem, čeprav to lahko pomeni tudi odpoved in žrtve. Med duhovniki in redovniki mora biti bratsko razmerje. Prizadevati se je treba za spravo znotraj Cerkve in družbe. Pristna ljubezen do domovine je lahko silno zahtevna, obenem pa mora upoštevati tudi patriotizem drugih. Papež je prišel, da bi molil z njimi ob teh važnih in težkih dogodkih, molil za padle, za žrtve na obeh straneh, za družine, ki trpijo, za mir, za častno in pravično rešitev oboroženega spora. Cerkev mora tudi v teh težkih okoliščinah pričati za ljubezen in za mir.

V vladni palači

Iz katedrale se je Janez Pavel II. peljal okrog Majskega trga v vladno palačo. Vozil se je ves čas v posebno prirejenem vozilu, ki je bil zavoljo varnosti ves gornji del iz neprobojnega stekla, tako da so on in dva njegova spremljevalca bili povsem vidni in da so tudi oni lahko videli in slišali ljudstvo s transparenti in zastavicami ter cvetjem in pozdravne pristrčne vzklike in petje. Vse je bilo nekaj enkratnega. Kaj takega se ni zgodilo še nikdar v vsej zgodovini Argentine. Na Majskem trgu je bila ob množici, ki je napolnila ves trg, tik ob cesti razvrščena tudi skupina okrog 80

Janez Pavel II. v vladni palači s člani vladne vojaške hunte.

mladih Slovencev v narodnih nošah s slovensko zastavo in s transparentom z napisom: Slovenci s teboj! Sv. oče je skupino opazil, ji pomahal in jo blagoslovil ter se oziral k njej še potem, ko je avtomobil peljal naprej.

V vladno palačo je dospel okrog 12. ure. Sprejel ga je predsednik Galtieri, ki ga je popeljal v častni salon, kjer se je sv. oče srečal z vsemi tremi člani vojaške hunte. Poleg Galtierija sta pozdravila visokega gosta tudi Lami Dozo in Anaya. V vladni palači se je papež zadržal 40 minut. Tam je pozdravil tudi člane vlade in njihove domače. Nekaj trenutkov je molil v vladni kapeli, potem se srečal z vladnimi funkcionarji in njihovimi družinami, nazadnje pa z balkona vladne palače pozdra-

vil in blagoslovil množico, ki je napolnila Majski trg.

Na nunciaturo in v Luján

Iz vladne palače se je odpeljal na nunciaturo. Tudi na tej poti je sv. očeta pozdravljalo na tisoče in tisoče ljudi. Ob prihodu na nunciaturo ob 12.45 je najprej pomolil v kapeli, po kosilu in kratkem oddihu pa se napotil v svojem vozilu v Luján, oddaljen 70 km od Buenos Airesa. Balkoni vseh hiš so bili natrpani z ljudmi, ki so prisrčno pozdravljali in sipali belo in rumeno cvetje. Do Morona se je peljal sv. oče v avtomobilu po aveniji Rivadavia. Vseskozi je bil špalir ljudi, ki so ure dolgo čakali papežev mimo-hod, najavljen s 30 km brzino v

avtomobilu. Do Floresa je vozil sorazmerno počasi, da so ga ljudje mogli videti, od Floresa do Morona je pa zavoljo zamude vozil tako hitro, da so vsi čakajoči, ki jih je bilo na stotisoče, le zelo bežno videli vozilo s svetim očetom.

Slovenci so čakali na papežev mimohod na različnih krajih, skupina narodnih noš v Ramos Mejiji na občinskem častnem odru, največ rojakov pa se je zbralo v Haedu, kjer je bil čez vso avenijo Rivadavio razpet transparent iz slovenske, vatikanske in argentinske zastave. Zelo veliko rojakov je bilo v narodnih nošah. Rojaki iz castelarskega okraja pa so se zbrali na moronski postaji, kjer je papež prestopil v predsedniški vlak, ki ga je peljal do Lujana.

Računajo, da je sv. očeta med njegovim dvodnevni bivanjem v Argentini osebno videlo ob cestah, v Lujanu, v Palermu, na trgih in v parkih okrog 10 milijonov ljudi. Veliko ljudi je prišlo namreč tudi iz notranjosti dežele. Po radiu in televiziji pa ga je praktično spremljala vsa Argentina, saj so papeža ves čas prenašali vsi televizijski kanali in radijske postaje. Tudi časopisi so natančno in izredno naklonjeno poročali o papeževem obisku, revije pa izdale posebne priloge s fotografskim gradivom o vsem poteku obiska.

V Lujanu

Na železniški postaji v Lujanu

je sprejel romarja miru novoizvoljeni mercedeški škof Emilio Ognjenović in drugi cerkveni in civilni visoki funkcionarji. Do lujanske bazilike se je papež peljal v odprtem avtomobilu. Luján je narodno središče marijanske pobožnosti. Pred svetiščem so pripravili ogromen oder za oltar. Sv. oče je najprej pokleknil in molil pred podobo lujanske Marije, ji podaril „zlato vrtnico“, kot je običaj, kadar gre za znamenite bazilike ali verske podobe. Nato se je začela somaševana evharistična daritev. Z Janezom Pavlom II. so somaševali argentinski in nekateri latinskoameriški kardinali in škofje. Pred papeževim govorom ga je pozdravil škof Ognjenović.

Iz govora sv. očeta

Pred polmilijonsko množico, ki je napolnila obširno ploščad pred baziliko in zasedla vse bližnje razpoložljive prostore (mnogi so čakali 24 ur na kraju, nekateri celo 48) in sicer kljub mrazu; (med mašo je lilo kot iz škafo, vendar se nobeden ni odstranil ne premikal), je papež govoril o evangeliju miru v perspektivi križa. Prihajam semkaj kot romar v težkih trenutkih, je dejal papež. Kristusovo Mater in Mater slehernega izmed nas hočemo prositi, naj predstavi svojemu Sinu sedanjostisko naših trpečih in miru željnih src. V mašnem evangeliju smo pravkar slišali, kako je Jezus na križu izročil apostolu Janezu svojo Mater. Njej pa Janez

Prihod sv. očeta k oltarju pred lujansko baziliko. K papeževi maši se je zbralo v Lujanu nad pol milijona vernikov. Ob papežu mercedeški škof in lujanski župnik.

za — in v njem nas vse — za nje-
ne otroke. Človek je bil tako po-
vzdignjen v posinovljenega božje-
ga otroka in dediča nebes po Je-
zuscvem križu. Križ ima zato tu-
di v življenju vernega človeka
smisel in silno vrednost. Glejmo
zato na Kristusov in svoj križ z
očmi vere. V lujansko svetišče
sem prihitel, da bi molil z vami
in za vas in da bi vas vse posve-
til Kraljici miru. Njej izročam
najprej vse tiste, ki so zgubili živ-
ljenje v sedanjih bojnih spopa-
dih; potem tiste, ki so zgubili
zdravje in so sedaj po bolnišni-
cah; posvečam ji vse družine in
ves narod. Naj bodo vsi deležni
povzdignjenja v Kristusu. Naj

polno zažive vero, upanje in lju-
bezen kot posinovljeni otroci ne-
beškega Očeta v Jezusu Kristusu.
Naj se po Tvoji priprošnji, o Kra-
ljica miru, doseže način za reši-
tev sedanjega vojnega spora v mi-
ru, v pravičnosti in v spoštovanju
dostojanstva obeh narodov.

V molitvi za vse potrebe je bi-
la izrečena tudi prošnja za mirno
rešitev spora med Argentino in
Čilom zavoljo Beagelske ožine.
Eno izmed prošenj je izrekel Indi-
janec v jeziku guaraní. Pri daro-
vanju so prinesli sv. očetu tudi
cvetje, klasje in grozde, „pončo“,
Zgodovino Lujana in kopijo lu-
janske Marije.

Papež je osebno dal sv. obha-

jilo 100 vernikom, medtem ko je obhajalo množico 400 duhovnikov.

Nazaj v Buenos Aires

Po končani sv. maši je Janez Pavel II. nekaj trenutkov molil v baziliki, potem pa se je odpeljal na postajo v razsvetljenem kolektivu, sedeč ob šoferju. Iz Lujana do Plaza Once se je vrnil v predsedniškem vlaku. Vso pot so mu ljudje ob progi izražali navdušenje in hvaležnost. Argentinski narod, ki je ob malvinski krizi doživel solidarnost vse Latinske Amerike, doživel pa razočaranje nad opredelitvijo ZDA in Evrope, je bil papežu iz srca hvaležen za njegovo pozornost in naklonjenost v uri preizkušnje. Tudi na postaji Once in vse do nunciature se je ponavljala pretresljiva apoteoza prisrčnosti. Pred nunciature, kjer je papež prespal edino noč v Argentini, je množica mladih molila zvečer rožni venec, potem pa se napotila v park Palermo, kjer so prebili noč med molitvijo in petjem v pričakovanju edinstvene mašne daritve naslednjega dne.

Sobota, 12. maja

V soboto 12. maja ob 8 zjutraj je papež z balkona nunciature pozdravil in blagoslovil ljudi, ki so mu vzklikali s ceste, nato pa se odpeljal v novo nadškofijsko

hišo ob katedrali. Tam so ga pričakovali argentinski škofje in predsedniki latinskoameriških škofovskih konferenc. Na kuri'o je prispel ob 9. uri in po molitvi v kapeli obiskal nadškofijske pisarne ter pozdravil uslužbence. Ob 9.20 se je sestel s škofi.

Iz govora škofom

Po pozdravnih besedah nadškofa Aramburuja in predsednika CELAM, kolumbijskega nadškofa Lópeza Trujilla, je spregovoril Janez Pavel II. o spravni službi Cerkve. Papež je v sedanjih izjemnih okoliščinah prišel v Argentino predvsem zato, da bi molil s škofi, duhovniki in verniki argentinske Cerkve za mirno in trajno rešitev bojnega spora v južnem Atlantiku v okviru pravice in narodne časti obeh prizadetih narodov. Pravi patriotizem je tudi krščanska krepost in lahko terja tudi največjo žrtev, obenem pa mora upoštevati in spoštovati patriotizem drugih, da se vzpostavlja med obema ustrezní odnos in se medsebojno bogatita v perspektivi humanizma in katolištva. Krščanska vera je vir pravega vesoljnega miru in kristjani so graditelji miru. Škof je v glavnem v službi krajevne Cerkve v svojem narodu, obenem pa odprt za svetovne probleme in pripravljen za pravično in prijateljsko razmerje z drugimi.

Po nagovoru je osebno pozdra-

Pred sv. mašo v Palermu. V ogromnem parku se je zbralo milijon vernikov.

vil vsakega škofa, nato pa se nekaj trenutkov zadržal s čilskim zastopstvom, ki mu jo izročil poslanico za čilski narod.

V parku Tres de Febrero v mestni četrti Palermo

Po pozdravu množice na Majskem trgu se je odpeljal po avenujah Diagonal Norte, Carlos Pellegrini, Libertador, Figueroa Alcorta in Sarmiento, sredi množice ljudi na pločnikih in balkonih v največji buenosaireški park Palermo. Pred spomenikom Špancem je bil postavljen velik oder z oltarjem. Tu je papež somaševal s 14 kardinali, 120 škofi in 1700 duhovniki iz vse Argentine. Maše so se udeležili predsednik Galtieri, člana hunte Lami Dozo in Anaya, ministri in drugi visoki civilni in vojaški funkcionarji. Prav tako bivši državni predsedniki Illia, Frondizi, Onganía, Lanusse, Videla in Viola. Blizu oltarja je bil tudi anglikanski škof iz Buenos Airesa in 28 najvišjih zastopnikov nekatoliških verskih skupnosti. Množico, ki se je zbrala k tej res enkratno veličastni mašni daritvi, je ocenil L'Osservatore Romano na milijon ljudi, argentinski listi, radio in TV pa na 2 milijona.

Tudi Slovenci smo se množično udeležili evharističnega slavlja. Številna skupina v narodnih nošah, s slovenskimi zastavami in velikim transparentom je bila skoraj tik zraven odra. Prav tako so vsi slovenski duhovniki iz

Vélikega Buenos Airesa bili med somaševalci. Bogoslovec Igor Grohar pa je pri obredu nosil križ.

Mašna daritev v Palermu

Približno ob 11 se je Janez Pavel II. pripeljal. Kljub vsem rediteljem se je papežovo vozilo zavoljo gneče na koncu le stežka in počasi približalo oltarju. Ob njegovem prihodu je izbruhnila nepopisna eksplozija veselja in g njenosti, vzklikov in petja. Med dvournu mašo pa je bila presenetljiva tišina in zbranost, le med govorom sv. očeta je množica sedemkrat začela ploskati in vzklikati „belemu romarju“. Pri darovanju so izročili sv. očetu med drugim tudi podobo Dobrega pastirja in kitaro. Papež je osebno obhajal vse tri člane vojaške hunte s soprogami in okoli sto drugih izbranih vernikov, med množico pa je delilo sv. Rešnje telo 800 duhovnikov in diakonov. Po blagoslovu je papež pomolil pred kipom lujanske Marije, obšel ob ograji ves oder ter pozdravljal morje ljudi, nato pa odpotoval s svojim spremstvom naravnost na letališče v odprtem avtomobilu med vzklikanjem množic vso dolgo pot do Ezeize, kamor je prišel ob 15.15.

Iz papeževga govora med mašo

Papež je svoj govor posvetil skrivnosti evharističnega Jezusa in evangeliju miru. Zbrali smo se, da počastimo Jezusa v sv. Rešnjem telesu, njegovo ljubezen, ki

Ob koncu mašne daritve sv. oče blagoslavlja morje vernikov in se poslavlja od Argentine.

nas združuje, spravlja in povzdiguje človekovo dostojanstvo. Resnica o Jezusovem Rešnjem telesu in Rešnji krvi naj bo luč za

vse vernike tako v Argentini kot v Veliki Britaniji, ki so v vojnih spopadih pretrpeli smrt, prelili svojo kri. Naj bo ta resnica vir navdiha za vse žive v tej deželi, ki žele graditi svojo sedanost in prihodnost z najboljšo voljo. Naj bo sv. Rešnje telo vedno duhovna hrana nas vseh na poteh življenja prek zemeljske domovine, da bomo imeli duha ljubezni in služenja, da bo narodna čast zmeraj in povsod temeljila na dostojanstvu vsakega človeka — božjega posinovljenca.

Beseda mladim

Izreči hočem posebej besedo mladim. Dragi prijatelji! Vi ste bili nenehno v mojem duhu te dni. Zelo sem cenil vaš prisrčni sprejem in vaše zadržanje. Opazil sem v vaših očeh gorečo prošnjo za mir. Združite se z mladimi Velike Britanije, ki so pretekle dni pokazali, da so enako dovzetni za klic k miru in slogi. Rad vam povem, kar so mi naročili, še posebej ob srečanju v Cardiffu, naj bi vam sporočil njihovo gorečo željo po miru. Ne dopustite, da bi v sovraštvu usahnile vaše plemenite sile in sposobnost sporazumevanja, ki jo vsi nosite v sebi. Napravite z vašimi sklenjenimi rokami — skupaj z latinskoameriško mladino — verigo združenja, ki bo trdnejša od vojnih verig. Tako boste ostali mladi in postali graditelji boljše prihodnosti, tako boste kristjani. Naj iz tega kraja izžareva v sleherno argentinsko

srce in v vso družbo ljubezen, spoštovanje do sleherne osebe, razumevanje in mir.

Slovo

Na letališču na Ezeizi so se od njega poslovili cerkveni, vojaški in civilni predstavniki. S predsednikom Galtierijem je sv. oče bil pred odletom na samem četrť ure. Ganljiv je bil prizor, ko je ob poslavljanju Galtieri pokleknil, da bi mu poljubil ribiški prstan, pa ga je Janez Pavel II. prisrčno objel in ga poljubil na lice. V poslovnem nagovoru je papež povzel svoje misli in želje najvišjega pastirja Cerkve in glasnika miru za vse ljudi in za vse narode. Treba je podvzeti vse ukrepe za dosego pravičnega, častnega in trajnega miru. Oblastem in ljudstvu se zahvali za prelepi sprejem in za vse izraze naklonjenosti in vdanosti ter prisrčnosti, kar ga je globoko ganilo in mu vtisnilo nepozabne vtise.

Vrnitev v Rim

Reakcijsko potniško letalo argentinske letalske družbe, ki je poneslo Janeza Pavla II. nazaj v Rim, je odletelo iz Buenos Airesa ob 4 popoldne. Takoj po odletu je rimski romar poslal predsedniku Galtieriju brzojavko in se še enkrat zahvalil za prisrčno gostoljubnost oblastem in narodu med kratkim, a nepozabnim bivanjem. Zagotovil je svojo molitev za pravičen, časten, trajen mir in vsestranski postopni napredek sr-

NIMAJO BOGA

Glej jih, tam gredó:
njih oči mrtvé,
Sklonjene glavé,
v srcu je brídókó.

V duši je tema,
mraz je v njih očeh;
že v teh mladih dneh
nimajo Boga.

Vzel jim ga je svet...
Pa so vsi mladi,
a so žalostni,
so umorjeni cvet.

Lojze Grozde

.....

čno ljubljene dežele. Ko je letalo letelo preko španske države, je poslal brzojavko španskemu kralju, ko pa se je letalo približalo Italiji, pa še italijanskemu predsedniku. Na rimskem letališču Ciampino je letalo pristalo ob 9.25 po rimski uri, kjer so ga pričakovali visoki cerkveni, civilni in diplomatski predstavniki. Po pozdravu se je papež s helikopterjem prepeljal v Vatikan. Predno se je umaknil v svoje stanovanje, je vstopil še v baziliko sv. Petra in se na grobu prvaka apostolov zahvalil za uspelo potovanje. Na dvorišču sv. Damaza mu je skupina duhovnikov, redovnic in vatikanskih prebivalcev izrekla dobrodošlico, neka deklica pa mu izročila goloba, simbol miru. Tako se je zaključilo to 13. potovanje romarja miru.

Jože Škerbec

Božja beseda

VERSKI NAUK O
SVETEM PISMU

BOŽJE RAZODETJE

Razen pričevanja, ki ga Bog o sebi daje prek narave, obstaja še drugo, večje in jasnejše. Bog je namreč sklenil v svoji dobroti in modrosti, da razodene sebe in „skrivnosti svoje volje“ (prim Ef. 1, 9), ki se nanaša na odreševanje ljudi. Ko se razodeva, se obenem na neki način daje, in ko se daje, rešuje ljudi. Razodeva se v besedi, v njej se daje in z njo rešuje. Začel je z besedo, dokončuje pa z Besedo, ki je postala človek. Beseda je pravi Sin božji, po katerem „je bilo ustvarjeno vse“ (Kol 1, 16) in povežano v skrivnostno edinstvo, kateremu je on glava.

Po Jezusu Kristusu „je vse in smo mi po njem“ (1 Kor 8, 6). „V njem“ smo izvoljeni „pred stvarjenjem sveta“ (Ef 1, 4) in naprej

odločeni za božje „sinove“ (Ef 1, 5). V njem smo „ustvarjeni“ (Ef 2, 10), blagoslovljeni „z vsakršnim duhovnim blagoslovom“ (Ef 1, 3); v njem posvečeni in obdarjeni z božjim življenjem, smo postali božji otroci in deležniki božje narave. Z njim smo „eno telo“ (Rimlj 12, 5) in „eden“ (Gal 3, 28), ki Boga kliče „Abba — moj Oče“ (Gal 4, 6). Z njim smo „dediči božji“, in njegovi „sodediči“ (Rimljanom 8, 17).

Vse to je skrivnost, ki je bila „od vekov skrita v Bogu, stvarniku vsega“ (prim. Ef 3, 9; Kol 1, 26), ki pa jo je uresničil v Kristusu Jezusu (Ef 3, 11) in razodel ljudem. Vse, kar je ustvarjeno, je povezano s Kristusom, ker je vse „ustvarjeno po njem in zanj“ (Kol 1, 16). On je novi Adam (1 Kor 15, 45),

njemu podobni naj bodo vsi ljudje. Človek v Kristusu doseže vrhunec in polnost, on je „v Kristusu“ smisel in cilj vsega stvarstva in njegovega razvoja. Kristus je s svojo smrtjo, vstajenjem in vnebohodom postal prvenec poveličanja vsega človeštva. V njem se začenja nova zemlja in novo nebo. On vodi svet h končni zrelosti in „polnosti“ nje- ga, ki vse v vsem napolnjuje.

Bog torej ni Nikdo, ni tujec, ni nasprotnik na tem svetu, temveč „Emanuel“ (Bog z nami). Človek pa ima glede sebe nalogo, da uresniči v sebi „novega“ človeka, ki ima po Kristusu v Svetem Duhu pristop k Očetu, s tem, da postane deležen božje narave; toda samo moč od zgoraj ga dela za to sposobnega.

Primerno je, da se božje razodetje imenuje božja beseda, in to v skladu s hebrejskim izrazom „dabar“ označuje obenem besedo in dejanje. Bog ne govori le z besedami, ampak tudi z dejanji. Ta dejanja so božje besede. Božja beseda potemtakem ni le zvok, ampak božja moč na delu, ki posega globoko v bit sveta in življenje. Beseda prehaja v dejanje, in dejanje v besedo. Oboje je beseda in oboje je dejanje. Tako tesno sta med seboj povezana, da beseda tudi deluje in dejanje tudi govori. V zgodovini izraelskega naroda srečamo božje besede, ki so obenem dejanja. Preroška beseda jim daje pravo razlago in izrečen pomen. Z druge strani je ista beseda, v obliki zapovedi, nauka in navodila, delala zgodovino in se oznanjala z

deli. Tako je božji „dabar“ istočasno beseda in dejanje. Nekje se bolj vidi, da je beseda, nekje, da je dejanje, toda oboje je nerazdružno povezano drugo z drugim. V tem se razodeva zgodovinski in zakramentalni značaj razodetja. Zaradi tega se razlikuje od katerega koli filozofskega ali mitološkega pojma razodetja.

Z razodetjem Bog posebno posega v zgodovino človeštva. Z vrsto takih posegov se odvija zgodovina odrešenja. Posamezni posegi drug drugega predpostavljajo ali naznanjajo. Vsi skupaj delajo zgodovino odrešenja, ki se končuje v polnosti časov.

Ker se razodetje odvija v zgodovini in v zgodovinskih dogodkih, ga označujeta prostor in čas. Bog je bil popolnoma svoboden, da izbira prostor in čas, kje in kako se bo razodeval.

Razodetje je namenjeno vsakemu človeku, toda prejemali so ga posamezniki ali en narod za vse ljudi. Tako se je Bog razodel najprej prastaršem Adamu in Evi, potem Abrahamu in vsemu izraelskemu narodu. Ta izbira, zlasti izbira izraelskega naroda, ni predpostavljala nikake zasluge, niti ni bila znak pristranosti božje ljubezni pred drugimi narodi. To je izbor posrednikov in prič razodetja; imel je za posledico odgovornost, ne pa izključnost odrešenja.

Božji nagovor

Kakor človeška beseda, tako tudi božja beseda redno predpostavlja

dve osebi. Ne govorimo stvarnem, niti ne govori kdo sam sebi. Vedno govori nekdo, ne nekaj, in to nekomu, ne nečemu. Beseda po svoji naravi zahteva, da se sliši, to je, sprejme. Beseda in odgovor delata razgovor. To je končni namen besede. S tem se osebi druga drugi darujeta in med seboj zedinjata. V skladu s tem najglobljim pomenom besede ima tudi božja beseda medsebojni značaj. Tu si stojita iz oči v oči božji „jaz“ in človekov „ti“. Bog se v svoji besedi prijateljsko obrača k človeku in z njim začenja razgovor.

Pobuda za razgovor med Bogom in človekom prihaja od božje ljubezni in dobrote. Nikake človekove zasluge niso nagnile Boga za razgovor. Tudi Bog nikogar ne sili k temu. Njegova ljubezen ni groba sila. Človeku pušča popolno svobodo, da na njegovo besedo odgovori ali da jo odbije. Vendar poziv nalaga največjo odgovornost. Ko se človek svobodno odloča za božjo besedo ali proti njej, odloča o svoji usodi in odrešenju.

Človekov odgovor

Božja beseda se ne obrača samo na človekov razum, marveč na vsega človeka. Zaradi tega daje pravi in popolni odgovor ves človek, ne samo razum. Božji poziv v besedi, ki je oseba, mora dobiti odgovor o osebi, to je, „da“ vsega človeka in osebno izročilo, ki se ne da z ničemer nadomestiti. Nobeno človekovo področje ne sme ostati neobseženo v odgovoru. Tak odgovor

je vera. Ona je osebna izročitev Bogu in srečanje z njim. V njej človek sprejema Boga in z njim stopi v pristrčno občestvo, ki po svoji globini, vrednosti in pristnosti nadkriljuje vsako drugo skupnost in edinstvo. Kadar človek odgovarja božji besedi z vero, tedaj ta beseda postane merilo vsega njegovega mišljenja.

Progresivni značaj razodetja

Razgovor med Bogom in človekom se je začel z Adamom. Prekinjen z Adamovim padcem, se je zopet nadaljeval. Bog je govoril „mnogokrat in na mnogotere načine“ (Hebr 1, 1—2). V Izraelovi zgodovini je govoril skozi dela, ki so polna zgovornosti. V njih razglaša sebe, svoje notranje življenje in zveličavni načrt. Ti posebni božji posegi so se dogajali v določenih ugodnih časih (kairoi). Dasi ne sledijo toku svetovne zgodovine, so vendar medsebojno povezani in pomenijo zveličavni red. To so „razcveti božjega v času“ in njihova sled je vidna od Abrahama do Jezusa Kristusa.

V času, ko je Bog reševal Izraela iz egiptovske sužnosti, se je razodeval kot oseba in rešitelj, ob zavzetju obljubljenе dežele kot Vsemogočni. V dobi kraljev se je izkazoval kot kralj, v dobi babilonskega izgnanstva kot Bog vseh narodov, ne le Izraela. Vsebinsko, ki je v teh delih prihajala na dan, so prerokj po božjem razsvetljenju še bolj izrečno izražali in tolmačili. Postopoma odkrivajo v njih vso

globino smisla. Odrešenje je najprej osvobojenje od Egipčanov, potem od sosednih narodov, in končno od vseh omejitev in prisiljenj, notranjih in zunanjih, ob katere zadene človek. Mesija, ki bo rešil Izraela iz vsakega suženjstva, se v dobi kraljev kaže Kralja, v dobi babilonskega suženjstva Služabnika, in v dobi duhovniškega bogovladja Duhovnika.

Polnost razodetja

Razodetje ima svoj vrh. To je Kristus, učlovečena božja beseda, sam razodeti Bog. Kdor njega vidi, vidi Boga. V njem se ves božji govor zbira v eno, poslednjo besedo človeku. Kar je moči v prejšnjih božjih besedah, vsa je vključena v učlovečeni Besedi. Kar je resnice v prejšnjih božjih besedah, vsa je vključena v učlovečeni Besedi. Kar je resnice v prejšnjih božjih besedah, se nahaja v izrečeni božji Besedi, ki je človek postala. Kar je Bog izrazil v prejšnjih besedah, blesti v Kristusovem obrazu. V njem je čas prišel do polnosti, srečanje z Bogom do skrajne možnosti, in odrešenje do konca. V Kristusu je Bog in človek zedinjen. V njem je celotno človeštvo dato dovršen odgovor na razodetje. V njem ima tudi vsak človek dovršen vzor za svoj osebni odgovor Bogu in mero za srečanje z njim.

Živo izročilo

Razodetje je namenjeno vsem ljudem. Zato ga je poveril enemu

ljudstvu, da v njem raste in dozoreva, preden ga izroči vsemu svetu. V ta namen je izbral Abrahamove potomce in jih naredil za svoj narod, pod pogojem, da ga spoštujejo in delajo po njegovih zapovedih. Njim je Bog namenil, da pritegnejo vse narode, ko jim srce v notranjosti tako spremeni, da morejo njegovo voljo z lahkoto vršiti. To končno božje ljudstvo je Cerkev, sestavljena iz vseh tistih, ki jih je Kristus s svojo krvjo pridobil in s svojo smrtjo odkupil ne glede na raso iz vseh narodov. Cerkev ima svoj začetek v božji besedi, od nje živi in jo izroča drugim.

Bog ni dal svojemu ljudstvu razodetja kot zapečaten zaklad. Bog se razodeva živim ljudem. Razodetje ne ustvarja novega jezika ne novih izraznih sredstev, ampak uporablja besede in izročilo sodobnega človeka. Ker je razodetje dano v zgodovini izraelskega ljudstva, je vzelo izraelsko-prakrščanski izraz. Tako postaja zgodovina in izročilo, ostaja prisotno v izročilu in po njem vsakomur dostopno. Izročilo podanašnjuje razodetje in učinkuje tako, da ga človek doživi.

Razodetje se je predajalo najprej ustno. Torišče, kjer so se izročila oblikovala, je bila družina in bogoslužje. Dogodki, o katerih se je pripovedovalo, imajo pomen tudi za sedanost in vsebuje obveznost tudi za sodobnike. Tako so se ustvarjale verske izpovedi, ki so tolmačile zgodovino izvoljenega ljudstva v njegovem razmerju do Jahveta. Zato imajo božje besede

in dela trajno vrednost.

Prve oblike izročila so pesmi, prisposode, izreki in izpovedi vere, ki so bile pozneje deloma zapisane. Ustno in pismeno izročilo vplivata med seboj drugo na drugo in drugo drugo nadzirata. Ustno izročilo živi in sprejema trajno obliko kakor pismo. Izročilo se je bogatilo z novimi božjimi posegi, ki jih je izvoljeno ljudstvo ponovno tolmačilo in vse globlje umevalo. Pripovedovanje, branje in razlaganje pred občestvom podanašnjuje prejšnja božja dela in tako vodi božje ljudstvo „danes“ (Ps 94, 7) k soočenju z božjim pozivom.

Tudi novozavežno razodetje se je prenašalo z izročilom. Najprej je bilo Jezusovo pridiganje, nato ustna izročila, ki so nastala v posameznih cerkvenih občinah po Jezusovem vstajenju, in končno pisano izročilo. Kar je Jezus oznanjal, se je uporabljalo v novih prilikah, a tako, da je izročeno ostalo vedno nedotaknjeno. Razne potrebe v začetku Cerkve (misijon, kateheza, služba božja in polemika) so vplivale na izbor gradiva in njegovo obliko. Ta proces izročila in razlaganja je trajal nekoliko desetletij, a nanj so vplivali učenci, apostoli, preroki, učitelji in cerkve v Jeruzalemu in Antiohiji. Dokler je izročilo hodilo skozi mesta in čas in privzemalo razne oblike, ni nikdar izgubilo na stvarnosti, ki jo je nosilo, ker je bilo pod nadzorstvom apostolov.

S časom je bilo večidel postavljenov v posamezne spise, ki so bili

ZIMA

Vsa v beli je svetlobi naša soba. Ob oknu gledamo na vas. Od nas nikdo ne govori. A vsak obraz obraza išče. V srcu je tesnoba.

Sneg zunaj pada. Dež metuljev belih pada na polje in na strehe in na gozd. Ni gozd. Je tisoč golih črnih rok vpijočih proti nebu: Bog, o Bog, kje si, pomlad, kje si, mladost, mladost!

GRUDEN

Mraz, samota, glad, obup. Na ognjišču je polena že izgrizel žar plaména, zdaj so le pepela kup.

Sam si, ko brez skrinje ključ. Sam, ko glas si brez odmeva. Trpi, le kar izgoreva, drugemu je v temi luč.

Alojz Gradnik

.....
pozneje zbrani v knjigo, sveto pismo.

Starozavežno izročilo vodijo in ravnaajo obljube, ki so bile dane Adamu, Noetu, Abrahamu, Izaku in Jakobu ter skozi mnoga božja dela vodijo k izpolnitvi. Novozavežno izročilo izhaja iz tega največjega dejanja. Kristus je namreč prišel, in obljube so se izpolnile... Večjega dogodka ni mogoče pričakovati. Preostane samo še popolno razodetje tega, kar je že rečeno v Kristusovem razodetju.

(Bo še.)

(Jugosl. škofovska konferenca)

ZAKRAMENT BIRME DOPOLNI KRSTNI DAR SVETEGA DUHA

Oktoberja letos nas bo obiskal slovenski metropolit in ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar. Ob svojem obisku slovenske verske skupnosti v Argentini bo tudi birmal naše otroke. Zato se zdi uredništvu DŽ primerno, da objavimo nekaj člankov o zakramentu sv. birme.

Binkošti posameznega kristjana

Božje življenje, ki ga je človek prejel pri krstu, mora v njem rasti. To rast okrepi podelitev Svetega Duha, ki ga sicer prejmemo že pri krstu, a pri birmi v obilnejši meri in tako rekoč prvenstveno. Birma je zato nadaljevanje uvajanja v krščansko življenje, ki se je začelo že s krstom. Krst je posebej povezan s Kristusovo smrtjo in vstajenjem, birma pa s podelitvijo Sv. Duha, ki ga je poveličani Kristus podelil na binkošti. Birma je zato posebno srečanje s Kristusovim Duhom. Krst povzroči, da sta Gospodova smrt in vstajenje za nas dejavna, birma pa nam podeljuje binkoštno milost. Podaritev Svetega Duha, katere je vsa Cerkev postala deležna enkrat za vselej na prve binkošti, se pri vsaki birmi raztegne na posameznega kristjana, da bi bil tudi on nosilec tistega odrešenjskega poslanstva, ki ga ima celotna Cerkev. Birma so binkošti posameznega kristjana.

Polnost pravic in dolžnosti članov Cerkve

S podelitvijo Svetega Duha pri birmi postanemo kristjani na popolnejši način upodobljeni po Kristusu in globlje včlenjeni vanj ter zato tudi globlje včlenjeni v Cerkev kakor pri krstu. Tako nam birma podeljuje polnost pravic in dolžnosti članov Cerkve.

Pri birmi prejmemo mesijanski „dar Svetega Duha“ (Apd 2, 38), „moč z višave“ (Lk 24, 49), da bi postali nadnaravno polnoletni. Gre za duhovno polnoletnost, za krščansko odraslost in zrelost, a zaenkrat le v kali, v nastavku. Milost sv. birme je treba šele polagoma razvijati in ureničevati. Kristjan torej ne postane zrel na ravni dejanskega kr-

ščanskega življenja že kar s prejemom zakramenta. Za to osebnostno dejavno krščansko zrelost si bo moral vse življenje prizadevati ob pomoči milosti, ki jih je prejel ali je dobil pravico do njih pri zakramentu sv. birme. Binkoštni praznik, obletnica birme in udeležba pri nedeljski mašni daritvi so posebne priložnosti, ob katerih naj poživljamo milosti sv. birme, ogenj božje ljubezni, ki je po daru Svetega Duha razlita v naša srca.

Darovi Svetega Duha

V zvezi s podelitvijo Svetega Duha pri krstu in pri birmi govorimo o njegovih sedmerih darovih. Darov Svetega Duha je sicer zelo veliko; najvažnejši med njimi je ljubezen. O sedmerih darovih govorimo v zvezi s prerokom Izaijem, ki pravi, da bo na bodočem Mesiju počival duh modrosti in razumnosti, duh sveta in moči, duh spoznanja, pobožnosti in Gospodovega strahu (Iz 11, 2-3 a po vulgati). Ker smo včlanjeni v Kristusa in deležni njegovega poslanstva, smo vsi krščeni in birmani deležni darov Svetega Duha, ki je Duh poveličanega Kristusa.

Sveti Duh nas s svojimi darovi stori sposobne in voljne, da radi sprejemamo njegove svéte in opomine ter tako popolneje opravljamo dela krščanskih kreposti. Dajejo nam smisel za Boga, posluš za njegov glas, za njegovo voljo, da moremo v različnih

življenjskih položajih priti do pravega spoznanja in se v skladu s tem spoznanjem tudi odločati. Posebno potrebujemo darov Svetega Duha v težjih trenutkih življenja. Njegovi darovi so na poti k svetosti, h kateri smo vsi poklicani, nujno potrebni. Pri kristjanu, ki se malo trudi za svoje duhovno življenje, so malo dejavni, zato tudi malo opazni. Čim bolj kdo napreduje na poti k popolnosti, tem močnejše in očitnejše je delovanje darov Svetega Duha. Da bodo v nas dejavni, moramo odločno odstranjevati ovire, ki preprečujejo zvesto izpolnjevanje božje volje.

(„Pokoncilaska prenova“)

BOŽJE OBLIČJE

Če v strunah sem še nerojeni zvok,
če iskra mrtva sem še v suhem lesu.
o zbudi me v plapolajočem kresu,
potegni preko strun, o Bog, svoj
lok.

Naj žar se širi, vžiga naj požar
in naj ogreva bednih src puščave,
zvok valovi v višine in daljave
in radosti naj bo in tugi dar.

Če v joku src teh zvokov bo odmev.
in če se v ognju bedna božo grela,
saj pesem, ogenj ta, ne bom več
jaz.

Le tvoja zlata harfa bo zvenela,
o Bog moj, in žareči ta odsev
bo samo tvoj usmiljeni obraz.

Alojz Gradnik

Ob stoletnici rojstva Alojza Gradnika

Goriška pokrajina je ožja domovina odličnih slovenskih leposlovnih umetnikov, pisateljev in pesnikov; predvsem pisateljev, da imenujem samo največje kakor Frana Erjavca, Ivana Preglja, Franceta Bevka in najmlajšega „klasika“ povojne dobe Cirila Kosmača poleg drugih. Dala pa je tudi dva velika pesnika: v preteklosti „goriškega slavca“ Simona Gregorčiča in v polpreteklosti Alojza Gradnika. Če je bil Gregorčič „sin planin“ iz kobariških gora, se je Gradnik rodil na najbolj zahodni meji Slovenije, na prehodu iz Goriških Brd v furlansko-beneško nižino.

Rodil se je namreč v vasi Medana pred sto leti, dne 3. avgusta 1882, Slovencu Jožefu Gradniku, čevljarju, in materi Furlanki Luciji Godeas, šivilji, torej v proletarski družini z več otroki, ki niso imeli niti svoje hiše, temveč so stanovali v prizidku šolskega poslopja v Medani (znani pesniški rimotvorec prijatelj Ludvik Zorzut se mi je s ponosom hvalil, da je rojen v isti hiši kot pesnik Gradnik, kajti njegov oče je bil tamkajšnji medanski — nadučitelj!). Tako je Gradnik rasel na skrajni meji-ločnici med slovanskim in romanskim svetom, kot

plod dveh kultur. Trdno verski starši so ga poslali v Alojzijevišče v Gorico, kjer je bil med sošolci Ivana Preglja, velikega našega pripovednika „pomoderne“ dobe, ki pa — mimogrede povedano — nikdar ni prav verjel (kar vem iz pogovorov z njim) v Gradnikov pesniški talent, pa ga v tem pogledu Gradnik pozneje daleč prekosil ter sta obadva postala glavna goriška leposlovna ustvarjavca po Gregorčičevi smrti pa ves čas v dobi med obema vojnama.

Če se je Pregelj posvetil profesorskemu poklicu, se je Gradnik pravniškemu. Po gimnaziji na goriški slovenski gimnaziji je šel študirat pravo na univerzo na Dunaj, kjer je postal doktor prava, ter se posvetil sodniški praksi. Kot sodnik je nato služil petnajst let na Goriškem in Primorskem, ki pa sta medtem po prvi vojni pripadli Italiji. Ker pa je bil Gradnik odločno „jugoslovanskega“ mišljenja in je videl, da mu preti od Italijanov narodnostno ogrožanje in preganjanje, je pustil l. 1922 službo in pobegnil v Jugoslavijo. Dobil je zaposlitev najprej v Beogradu v ministrstvu za zunanje zadeve (v času določanja goriških mej), nakar je bil dodeljen v Ljubljano kot sodnik

Višjemu deželnemu sodišču do l. 1929. Nato pa je postal spet v Beogradu sodnik za „zaščito države“ (po l. 1930), kjer mu je padlo v roke — sojenje „protidržavnih“ demonstrantov pri „šenčurških dogodkih“, naših „šenčurških“ udeležencev (dekan Škerbec Jernej Vombergar itd.), kakor tudi prvih komunističnih študentovskih revolucionarjev (Kidriča in drugih). Nato je prišel nazaj v Ljubljano. Zadnjih pet let pred vojno pa je bil član Stola sedmorice v Zagrebu (do l. 1941). Ob zlomu Jugoslavije bi bil kmalu v Zagrebu obsojen na smrt, da ga niso rešili Italijani kot sina furlanske matere. Umrl je v Ljubljani v 1967. letu, pokopan pa je

v Medani. Spominska plošča je vzidana na — šolsko poslopje, ki mu je bil rojstni dom.

Čeprav je Gradnik začel objavljati že l. 1896 v Vrteu in je pozneje pisal predvsem v Ljubljanski zvon, se je s pesniško zbirko objavil šele l. 1916, med prvo svetovno vojno, ko je bil star že 34 let, torej precej pozno, z zbirko *P a d a j o č e z v e z d e*, ki so dosegle takoj velik uspeh. (Pobudile so mladega slikarja Božidarja Jakca, da je na tekste njegovih Pisem ustvaril svoje lepe lirične lesoreze.) S temi prvimi „tihimi“ poezijami si je dobil glas intimnega liričnega, globoko občutenege pesnika, ki je dal ljubezenska občutja govoriti ženski duši, da je prišlo globlje do izraza človeško intimno doživetje. Strast in bolečina, tragična ljubezen in misel na smrt, poleg impresij narave, je snov te prve zbirke. V drugi zbirki *Pot bolesti* (1922) je to motiviko še stopnjeval v znano njegovo klasično identifikacijo: *Eros-Tanatos*: „najskrivnostnejša ljubezen je — smrt“. Ljubezni se je pridružila še boleost zavoljo domovine, ki jo je moral zapustiti, prej kot begunec že med grozotami vojne in pozneje po vojni. Pokrajinske-medanske razpoloženske pesmi zaživijo še močnejše, pa tudi goriški kraji in njih opisi in zgodovina (Tolminski punt) že polnijo njegovo poezijo. Tretja zbirka *D e p r o f u n d i s* (l. 1926) je še zadnji pretresljiv epilog njegovi tragični ljubezni, izraženi z ženskim glasom iz groba.

Obenem pa vračanje k materi in očetu, v domače kraje, k sebi, k svoji mladosti, k Medani, k veri staršev, k Resnici.

V naslednjih nekaj letih Gradnik ni izdal nobene zbirke, pa tudi sicer se ni dosti oglašal. Zorel je svoji petdesetletnici. Ob njeni priložnosti mu je kritik Josip Vidmar izdal prvo antologijo *Svetle s a m o t e* (1932), v kateri mu je izbral najlepše pesmi in izboru napisal tudi uvod.

Resnično je ta antologija nekakšen mejnik med eno in drugo Gradnikovo pesniško dobo.

Z naslednjo zbirko *Večni studenci* (1938) je Gradnik poudaril svojo duhovno vrnitev k svoji zemlji, ki jo je preje gledal le bolj opisno, pokrajinsko, zgodovinsko ter „patriotično“, zdaj pa poduhovljeno. Zda se je vrnil k materi, njenemu religioznemu duhu, h kmečkemu življenju v rojstni vasi, k svetlim virom domače slovenske kmečke vernosti, k Bogu. Tu je njegov cikel o kmetu, ki govori s svojim Bogom in z vsemi ljudmi in predmeti ob sebi, o smrti in posmrtnosti... Zbirka vodi preko Molitve do povelčanega Vstajenja... Ta zbirka pomeni prelom v pesniku, ki je začel kot pesnik „slasti in strasti“, od individualnih doživetij pa prešel zdaj v duha kolektivnosti, narodnega občestva in religioznega doživljanja sveta in vere v posmrtnost.

Tik pred drugo svetovno vojno je napisal zbirko *Zlate lestve* (1940), ki so nadaljeva-

nje prejšnje zbirke, dvigajoče sebe in vse krog sebe v transcendenco, v globlji metafizični smisel vsega bivanja k cilju, kamor se bo povrnil tedaj, ko „bo minila noč“... Temu metafizičnemu občutju je pridružil še nekaj motivov iz novega vojnega časa, ki ga je začel l. 1939 Hitler in so ljudje umirali v tujini, v nesmislu vojne... Tudi novi spomini na Medano, pokrajinska občutja, mu dajejo slutiti jesen... smrt. V tej zbirki se čuti blizu neba, poje hvalo materinstvu, opeva križev teden in prepesnjuje psalme...

Med drugo svetovno vojno in med revolucijo je kljub „kulturnemu molku“ izdal dve zbirki: *P o j o č a k r i* (1944) in *P e s m i o M a j i* (1944). Prva nestrpno teži za Neznanim: „Bog, Ti si moj in jaz sem tvoj odmev.“ Času pa se je oddolžil z naturalistično-opisnimi prizori iz italijanskega taborišča na Rabu, (po Aškercu so te pesmi gotovo naše najmočnejše balade — kakor so Balada o kruhu, ali — najstrašotnejša — Pogreb!) Zadnja zbirka — *Pesmi o Maji* — je v slogu pesmi o kmetu, ki mu govori o vsem, kar prinaša revolucija in vojni čas (o domovinski ljubezni, uporu itd.). To je zadnja Gradnikova pesniška zbirka, ki organsko nadaljuje njegovo človeško in pesniško rast in duhovni razvoj.

Pravijo, da je Gradnik pripravljaval naslednjo zbirko z naslovom *S p e v i o s v o b o d i* (Slodnjak), ki pa ni izšla. Da jo je res snoval, mi priča *Spev o*

svobodi (odlomek, ki je bil namenjen za dan prihoda „osvobodilne“ armade v Ljubljano (1945), pa je zmagovavci niso sprejeli (imeli so pač že — Župančiča!); izšla je po Gradnikovi smrti — v zamejstvu (v tržaški Mladiki!). Pač pa je izdal po vojni zbirko pesmic za — otroke z naslovom Narobe svet (1953).

Odslej so izšli le še novi izbori iz njegovega pesništva, ki so jih uredili — kot svoj čas Vidmar Svetle samote — zdaj še Filip Kalan (Harfa v vetru, 1954), Janko Komac (Primorski soneti, 1962) in Kajetan Kovič (Izbrane pesmi, Kondor, 1964).

*

Še obširnejše kakor Gradnikovo izvirno delo pa je njegovo prevodno pesništvo. Prevajal je iz raznih jezikov, predvsem iz srbohrvaščine, italijanščine, kasteljanščine, angleščine idr. Njogošev Gorski venec, Zmajeve otroške pesmi, moderno špansko liriko, italijansko liriko, pa Dantejevo Božansko komedijo (Pekel, Vice), Leopardija, Petrarco, Shakespearja, predvsem pa iz angleščine Rabindranatha Tagoreja in kitajsko liriko (seveda oboje iz angleščine, toda tako, da so nam prevodi še zdaj največji užitek). Niso pa tako uspeli prevodi iz Danteja, Petrarke ali Njogoša.

*

Alojz Gradnik je po dobi naše Moderne (Župančič, Kette, Murn, Cankar) dobil ime največjega pesnika do druge svetovne vojne. Deklamatorsko besedno Župančičevo

poezijo je napolnil s tiho človeško poezijo, ki se je začela s čutno erotiko strasti in obupa in preko erotike našla pot k smrti in k metafizičnim resnicam, k veri in Bogu. Zazrl se je spet k stvarjem ter odkrival v njih globlji smisel. Pesmi kot Vodnjak in Črv sta postali zgled poduhovljenega realizma v našem pesništvu, kakor se je potem pri mlajših še nekajkrat ponovil z uspehom (tako pri Mauserju, Balantiču, Hribovšku in še in še). Gradnikov slog realizma in poduhovljenosti v stvarih in naravi bi primerjal — kakor ga je Slodnjak Rilkeju — jaz ruskim „Akmetistom“, slogu, kakor sta ga uveljavljala v ruski literaturi Gumijev in Ahmatova, ki sta z njim vezala prehod iz Moderne v poznejšo revolucijsko sproščenost in eksperimentalnost. Gradnik je vez med findesieklsko romantiko in novo stvarnostjo. Ta se kaže predvsem v izgajenosti pesniških oblik (predvsem sonet), v ekonomiji besednih metafor pa v globoki človečnosti doživljanja. Pokrajinski opisi rodne pokrajine dobivajo zgodovinske perspektive in sodobno aktualnost (Primorski soneti!). Prav s pesniškim poduhovljenim realizmom je Gradnik postal učitelj mlajšemu pesniškemu pokolenju, ki je izšlo iz ekspresionizma in težilo v umirjeno sodobno aktualnost. Pomeni most od Moderne k povojni pesniški ustvarjalnosti. V tem je njegov literarno zgodovinski pomen, njegov človeški pa v globokem doživljanju človeških globin strasti in

smrti, stvari in duše, pokrajine in domovine, pa Boga in smrti, kot poti k Njemu, ki jo je po smrti vdano pričakoval:

Samo en gost je, ki še mora priti. Ne bo povedal, ob kateri uri, ne bo zahteval jesti in ne piti in samo tiho bo zaklenil duri.

Gradnikovo pesniško vrednost

Pesmi Alojza Gradnika:

V TUJINI

O, kako daleč, daleč si, Medana, ti moja tiha, draga rojstna vas! Ko mislim nate, skrivam svoj obraz in vem takrat, kako je solza slana.

Na holmu, v vinogradih razsejana, pred tabo v soncu - morje, sivi Kras, ravan furlanska, Soče zlati pas in daleč za teboj dva velikana,

Triglav in Krn, še dalje Dolomiti: tako te vidim in krog tebe Brda in iščem zate sladkih besedi.

Najslajša je beseda mi pretrda in jezik je ne more raztopiti in kakor kamen v srcu mi leži.

MOLITEV

O, blagoslovi, Bog, nam naša trda, opočna tla, naš up, naš trud in znoj krvi nemire in grobišč pokoj — o, blagoslovi, Bog, nam naša Brda!

O, blagoslovi hiše krov in hleva in latnike pred hišo, črešenj sad in breskev cvet in polni sod in kad, ko breme trt jeseni dozoreva!

so cenili tudi tisti, ki jih je svoj čas obsojal z zakoni o zaščiti države, katerim je bil po idejnosti tuj (a vedno prilagodljiv), da je po smrti Otona Župančiča prišel na njegovo mesto kot predstavnik slovenske poezije v — Slovensko akademijo znanosti in umetnosti.

In blagoslovi nam, o, blagoslovi, očvrsti z vedno slajšimi sokovi drevó besede naše osamelo!

In kjer odpade z njega list, o dai, da ko se v soncu spet povrne maj, stotero novih listov bo brstelo.

V ZOREČI JESENI

I.

Iz cveta si me izpremenil v plod. Zoreč zdaj pijem sonca zlato vino in lune mleko, rose tekočino in megle hlad in pad deževnih vod.

Ogreva zemlje me dišeči dih, pih vetra ziblje me in me obrača in slednji dan sem težja mu igrača in veter bolj in bolj je miren, tih.

Zdaj vem: v sokove se spreminja A le sredina moja je že zrela, |kri- ne išče me še ptica in čebela, lupina moja šele rahlo rdi.

II.

O Bog, ko padem, naj odpadem zrel, naj me tvoj dih pred žetvijo ne
sname
naj ne bom gnil in trpek in ko sla-
in listja osušénega pepel. |me

Če pojde mimo gladen siromak,
naj le njegove poželjive dlani
po meni sežejo in naj me rani
in naj mu bom ves sočen in sladak.

O, saj le kdor je lačen in ubog,
tvojih vrtov medene plode ceni
in samo on v posvečeni jeseni
s teboj in z nami nov zaključí krog.

KMET GOVORI DUHOVNIKU

Stopi čez naš nizki prag.
So na durih črte križa,
naj to znamenje poniža
nas in vsak naš slab korak.

Dom poškropi nam in tla:
da ne bo brez dežja, snega
naša prst in da brez zlega
novo leto se konča.

Še to prosim, gospodar:
krst in smrti in poroko
spremljaj s svojo sveto roko,
vse spremeni v božji dar.

Mir naj bo pod streho to,
mir in vera in ljubezen,
da nadloga in bolezen
vsem nam lažje breme bo.

Kar je obrodil naš breg,
vzemi del: v pšenici, v vinu
kruh in kri naj bo v spominu,
nam pa naj bo zadnji lek.

KMET GOVORI BOGU

Moj srp je rezal Tvoje bilke,
moj znoj je močil Tvoje trte,
večér je, vžgi zvezdá svetilke.

Moj molk častil je grozd in travo,
srp, koso, sode, klet in kravo,
zdaj k Tebi so oči uprte.

Moj plug oral je tvoja polja,
Tvoj prst oral je moja lica,
še za-Te je na mizi žlica.

Prisedi, z mano povečerjaj,
potem pa ves svoj dolg izterjaj.
In naj zgodi se Tvoja volja.

Vladimir Kos: Spev o naši gori

Slovenska kulturna akcija je v decembru 1981 izdala novo pesniško zbirko v Tokiu živčnega in delujočega misijonarja-pesnika Vladimírja Kosa SPEV O NAŠI GORI. Knjiga, ki obsega 60 strani, je 110. publikacija in namenjena kot knjižni dar zdomske kulturne ustanove vsem, ki so ji naklonili jubilejni dar ob njeni 25-letnici.

Pesnitev je po zamisli avtorja formalno analogna glasbeni stvaritvi; razdeljena je na Uverturni sta-

vek, Balet o dogodku, štiri simfonične stavke (pomlad, poletje, jesen in zima) ter Razplet za zbor iz srečnih ljudi. Avtor bi lahko zapisal „za zbor srečnih ljudi“ in bi tako z ekonomijo izraza — tu in na kakem drugem mestu — dosegel večjo stilno žlahtnost. Metrično je poem Spev o naši gori kompozicija japonskega načina štetja zlogov in modernega prostega verza. Dosti je samostojnih izrekov, vtisov, podob ali osnovnih občutij, v eni, dveh ali treh vr-

sticah, ki so prave „tan-ka“ pesmi — kratki, dragoceni poetični sestavki. Navedem nekaj primerov: Luč poljuba. (Kitice skalovja. Stavek trav. Mati božja našega rodu. Dolgih časov, širnih krajev rod. Vsi ti in podobni verzi dajejo vtis lirične fragmentarnosti, obenem pa strnjeno bogate in jasne povednosti. To je poezija občutij, liričnih trenutkov, zaznav duše. Kos dosega s svojim bogastvom podob, vtisov in metafor neko višjo poetično stvarnost modernega prijema, ki temelji na čustveno duhovni podlagi.

V tem poemu, kakor tudi v večini svojih novejših pesmi, veže poet japonske motive s slovenskimi, ali bolje rečeno, zdomskimi. Obenem pa vse svoje ustvarjanje oplaja s pravim duhom religiozne zavestnosti. Iz velemestne puščave, ki drhti s kovinskim zvokom srca, s kovinskimi perutmi, in iz bolečine svoje samote se dviga na goró, ki stoji samotna in ločene svetove druží. To je Gora, ki nosi luč nesmrtnosti in božanske edinosti. Razodetje Kosove pesnitve je v tem, da spozna, kako se Krista duh „ah, tisoč let / do našega rodu razsvita.“ Ta moč duha je dvignila goro spod gor in pozlatila, pomladila vso naravo. In zdaj je ta dar — Krista duh — prost, zdaj „žgoli za nas... pojóč.“ Pesnik se ob pretanjenih poetičnih in psiholoških niansah vzpenja na Goro in jo gleda v njeni božanskosti. Pri tem se zave:

Tako stojimo —
 Bogu na veke zahvala! —
 dokler je v slovenskem srcu
 vere kri od Krvi.

Še zmeraj stojimo. Tako kod
 rod stoji:

v živečem Slovincu,
 mrtvem
 zemskim bogovom.

In v mrtvem Slovincu,
 živem
 v Večnih Deželah.

Gospod Vladimir je preko tolikih let svoje rodovitne zdomskosti zvest poetičnemu izrazu, ki se preko eliptičnega stavka in kozmopolitskega izraza razpleta končno vedno v misel slovenstva domá in na tujem. Za okvir nešteti fragmentarnih podob je dal tokrat Goro, ki povezuje njeega, nas in ločene svetove v vrh Durha. Poezija ekspresivne duhovne poglobljenosti in čustvenosti.

Urednik nove knjige — Nikolaj Jeločnik — je naprosil akad. kiparja Franceta Goršeta za opremo in ilustracije. Ta je poem likovno „pojasnil“ s štirimi celostranskimi podobami v rjavem, ki jih naj takole opišem: 1. Slovenski ljudje na poti, doma in po svetu; 2. Mati našega rodu; 3. Stavek trav, dreves in skal okameneli verz za dih neba; 4. Pot na goró, vzpenjajoč se više in više do cilja Luči. France Papež

DROBNA PESEM

Ladjica plava,
 Kristus v njej spava,
 vendar živi.

Primi za vesla,
 ladjica nesla
 te bo v nebo.

Jože Pogačnik

NAČRT ZA NOVI SLOVENSKI PRAVOPIS

S tem naslovom je lani Slovenska akademija znanosti in umetnosti (Inštitut za slovenski jezik) izdala knjigo in jo izročila v javno razpravo, kot je povedano v uvodu. Format je večji kot pri SP 62, splošni del obsega dvakrat toliko strani, od slovarskega dela pa prinaša samo nekaj vzorcev. Priprave za SP, ki so se začele že pred 10 leti, so se zavlekle zaradi nesoglasij med člani komisije (Bajec, Rigler, Toporišič, Kreft, Moder, Pogorelec, Suhadolnik in Urbančič), nekje pa sem bral, da so bili tudi drugi vzroki. Večji del besedila je bil objavljen že v Slavistični reviji, prav tako ocene in kritike (nekatero zelo ostre). Ker bodo tu zbrana pravila verjetno v glavnem obveljala, je dobro, da si jih malo ogledamo.

Kot je že navada, prinaša Načrt precej sprememb, mnoga poglavja so razširjena ali pa sploh nova. Zidani Most. Tako bi morali pisati po novem. Pri večbesednih imenih naselij bi pisali vse z veliko začetnico razen besed mesto, trg, vas, selo, naselje (npr.: Novo mesto), kar je v veljavi tudi sedaj. Ta sprememba pa ne velja za druga zemljepisna ali stvarna imena: Ljubljansko barje, Slovenski biografski leksikon. SP 62 je odpravil veliko začetnico pri izrazih spoštovanja, kot so vi, vaš, ti, tvoj (v pismih). Načrt dovoljuje obojno pisavo, dodaja pa še svoj, sebe, če se nanaša na drugo osebo.

Zapletena pravila za uporabo ločil nam večkrat delajo težave. Ali zna prav postaviti vejico, kdor ne obvlada slovnice, zlasti stavčne analize? Zdaj naj bi imeli še več vejic: Največji slovenski pesnik, F. Prešeren, se je rodil... Imel je željo, postati zdravnik. Cankar, Ivan (toda: Ivan Cankar) itd.

„Bravec“ se tudi v Načrtu ni uveljavil, pač pa bi smeli pisati poleg upravljavec tudi upravljalec (glej članek v DŽ št. 1).

Glede pisave skupaj in narazen so novosti v glavnem iste kot v SSKJ. Vzorci iz slovarskega dela razodevajo podobno spremembo.

Še marsikatero zanimivost bi lahko navedel, a je bolje, da počakamo izid SP (ni mi znan datum). Takrat se bomo dolžni seznaniti z vsemi novostmi. Ob prebiranju tega Načrta ima človek vtis, da pravila niso poenostavljena in tudi ne bolj pregledna kot v SP 62. Splošni del ima preveč poglavij, ki bolj spadajo v slovnico kot v pravopis. Ali je pametno, da se obdelujejo nekateri jezikovni problemi dvakrat? Za konec bi rad povedal, kaj bi —po mojem— potrebovali mi, ki nismo jezikoslovci ne profesorji slovenščine. Kot izseljencem bi nam zelo koristil obširen, dober špansko-slovenski slovar (pa tudi Slovensko-španski), za vse Slovence pa bi bila nujno potrebna praktična slovnica (zdaj so skoraj vse razprodane, Toporišičeva pa je pretežka) in dober

FEVDALNI DRUŽBENI RED NA SLOVENSKEM

Potem ko so Slovenci izgubili domače kneze in je propadel tudi zadnji poskus samostojnega življenja v Spodnji Panoniji, se je življenje naglo spreminjalo. Vsa zemlja je postala last frankovskega kralja. Kakor v svojih deželah, je kralj tudi na Slovenskem od tedaj dalje podeljeval velike dele zemljišč raznim frankovskim plemičem in škofom v pravo last ali pa v užitek.

Na zemljišču, ki so ga na Slovenskem dobili plemiči v fevd, so živeli doslej svobodni slovenski kmetje, ki so polagoma postali podložniki zemljiškega gospoda. Izgubili so osebno svobodo in so morali sprejeti razne dajatve in obveznosti. Najbolj pogosto so morali obdelovati fevdalčevo zemljo.

.....

slovar, ki bi bil obenem tudi prapovpis. Kot je znano, manjkata še 2 zvezka SSKJ, v načrtu pa je tudi skrajšan slovar v eni knjigi. Ali ne bi bilo dobro, da bi ga izdali že sedaj, saj je potrebn material pri SAZU zbran in v glavnem obdelan? Dodali bi mu prapovpisna in pravorečna pravila, morda še nekaj pojasnil o zvrsteh jezika ipd. Tako bi imeli eno knjigo namesto dveh. Ta bi bila dosti bolj koristna in tudi lažje dosegljiva zaradi manjših stroškov.

Simon Rajer

Fevdalci so bili tudi sodniki svojim podložnikom.

Fevdalizem ali fevdalni red je trajal na Slovenskem skoraj 800 let. Slovenec in kmet na Slovenskem pomeni dolga stoletja skoraj isto. Slovenski jezik, narodne noše pesmi, plesi in običaji, domača umetnost, vse to se je umaknilo v domove in se v njih ohranjalo.

Slovensko ozemlje je bilo v dobi fevdalizma razkosano na številne zemljiške posesti. Na njih so bili fevdalci skoraj neomejeni gospodarji. Z ženitvami med seboj, z dedovanjem in vojnami pa so to posest še večali. Zlasti veliki fevdalci so si hoteli podrediti manjša in svoje ozemlje kar se da zaokrožiti. Postali so gospodarji velikih območij in so bili na njih skoraj povsem samostojni. Koroška, Štajerska, Kranjska, Goriška, Tržaška in Istra so se izoblikovale počasi v dežele.

Tudi na slovenskem ozemlju so začeli ustanavljati samostane, ki so bili za srednjeveško duhovno in gospodarsko življenje velikega pomena. Že pri misijonskem delu med Slovenci srečamo v 8. in 9. stoletju pogosto menihe. Vpliv samostanov se ni omejil le na versko življenje, temveč je segal tudi na področje šolstva, gospodarstva, prometa, trgovine, umetnosti, sploh na vsa področja duhovnega in družbenega življenja.

Menihi so iztrebljali gozdove in jih spreminjali v sadonosna polja, učili ljudi umnega gospodarstva, skrbeli za ceste, mostove in druge prometne zveze. Le v samostanih sta našla znanost in slovstvo v burnih časih zgodnjega srednjega veka tiho zavetje.

Velike važnosti za duhovni in gospodarski razvoj na Slovenskem je prihod cistercijanov. Znano je, da so še bolj kakor benediktinci pospeševali poljedelstvo. Redovna

pravila so jim strogo ukazovala obdelovati zemljo. Delovanje cistercijanov je med Slovenci tesno povezano s Stično, kjer so imeli menihi tega reda svojo opatijo. Opatija Stična je bila ustanovljena leta 1136. Stiški samostan je bil za Kranjsko v cerkvenem oziru tudi zaradi tega velike važnosti, ker dežela še ni imela lastne škofije in je bila Stična za mnogo župnij cerkveno središče.

(Po Inzkovi Zgodovini Slovencev)

v družini

ŠOLA SKUPNEGA ŽIVLJENJA

Ljubzensko skladje

Najsi zakonca drug drugega globoko ljubita, najsi poseduje vsakdo izmed njiju močno izoblikovan spolni nagon, naj sta tudi temeljito poučena v vseh vprašanih spolnih odnosov — vpravljub temu povzročata tako imenovana erotična harmonija v začetku zakona skoraj vedno največ težav. Zdaj bivata mladi mož in žena štiriidvajset ur na dan skupaj in zdaj se začno oblikovati

najbolj fine, nežne in občutljive nadrobnosti ŽIVLJENJA V DVOJE. To popolno medsebojno povezanost imenujemo z grško besedo „eros“. Eros ne deluje samo na tako imenovano spolnost in spolno življenje, temveč po neopaznih poteh pronica in tako vpliva na celokupno življenje. Začne se s prvim srečanjem pogledov ob jutranjem prebujanju, zajtrku, slovesu ob odhodu v službo, kosilu, uživanju opoldanske in večer-

ne jedi, nežnih, morebiti samnakučnuh telesnih dotikov čez dan, vse do tistega nežnotoplega vzdušja, ki zaključuje dan in nas popelje k počitku.

Eros je v polnem smislu besede umetnost! Lahko smo za njo bolj ali manj nadarjeni (ljudje, ki so popolnoma brez posluha za eros, bi se ne smeli poročiti!), učiti in vaditi se moramo v tej umetnosti v vsakem primeru. Ker je eros umetnost, ki v sebi povzema vse skrivnosti in vrednote življenja, je prav, da se v njem učimo, vadimo, kultiviramo in izpopolnjujemo samo v zakonu. Za eros, ki mora napolnjevati v zakonu s svojo (pogosto neopazno) prisotnostjo ves dan, niso predzakonske spolne izkušnje ali vezi kakšnega posebnega pomena. Primerjali bi jih lahko petminutni vaji pred velikim in zahtevnim koncertom. Hočem reči: Kdor hoče biti mojstrski sodelavec, izvajalec in soustvarjalec hkrati v tem mogočnem koncertu, se mora s svojim zakonskim tovarišem stalno in prizadevno v harmoniji vaditi, da bo koncert mogočno zvenel. Za tako „vajo“ pa je treba časa, okolja, vzdušja, priložnosti in vztrajnosti. Vse to pa daje zakonska zveza.

Za oba zakonca pomeni umetnost erotike pravcato preizkušnjo potrpežljivosti. Posebno se je treba izogibati morebitnih medsebojnih očitkov, ki se sklicujejo na moškost moža in ženskost žene, pri tem pa izražajo dvom v

eno ali drugo. Taki očitki odbijajo zakonca drugega od drugega in lahko pripeljejo celo do popolne odtujitve. Mladi zakonci morajo vedeti in se zavedati, da so na začetku spolnega življenja v zakonu pogostne različne motnje, ki izvirajo iz telesne nesposobnosti. Razlog zakonskih težav je pogosteje v erosu kot pa v seksu.

Telo kot posoda ljubezni

Kakor je zakon nedeljiva celota in enota, tako je celovita enota tudi vsako posamezno spolno združenje med zakoncema.

Pogosto označujejo spolno skupnost zakoncev kot „telesno združenje“ ali pa jo imajo za „telesno ljubezen“. Oboje je v osnovi zgrešeno pojmovanje, kar moramo takoj pojasniti.

Res je pri spolnem združenju telo izrazito udeleženo, toda samo toliko in samo v tem smislu, da je posoda duše in izraža samo tisto, kar doživljata zakonca duševno in duhovno. Z drugimi besedami, telo je v spolnem združenju najgloblje zvezano s celovitostjo osebnega doživetja in uredničenja ljubezni. Spolno združenje brez osebno doživete ljubezni je isto kot telo brez duše — truplo. Ali točneje povedano: ni res, da je za celovitost telesnega združenja potrebno le malce duševne ljubezni, ki naj bi delovala v podobnem smislu, kot deluje nekaj kapljic olja na delovanje stroja, temveč je vsako spolno združenje od začetka do

konca prazno in brez sposobnosti osrečevanja, če ni izraz in dejanje celostno doživete ljubezni. Vsako spolno združitev mora v vsakem najbolj drobnem trenutku in še tako kratkem utripu prešinjati eros.

Važnejše je čustvo

Gotovo je prav, da zakonca poznata naravne zakonitosti telesnega vzburjenja in potek spolnega združenja. Uspešnost ali neuspešnost spolnega združenja vendarle ni odvisna od nekakšne „prefinjene tehnike“, temveč od pristnega, iz vsega človeka izžarevajočega čustva, ki se v telesnem združenju uresničuje kot najbolj intimno srečanje moža in žene.

Ženska je na prav poseben način občutljiva za celovitost (totalnost) spolnega doživljanja. Najpogostejši vzroki čustvenih motenj pri ženskah, ki niso same po sebi (primarno) hladne, izhajajo iz dejstva, da pogrešajo pri svojih možeh to celotno, posebno še duševno udeležbo pri spolnem združevanju in doživljanju spolne združitve. Duševno doživljanje in notranja uglašenost moža s celovito veličino tega dejanja pomeni ženi neprimer- no več kot še tako „izpopolnje- na“ tehnika.

Zlitje v eno

Če si „doživetje spolnega združenja“ ogledamo čisto preprosto in objektivno, ni težko spoznati,

da izžareva v odnosu med zakoncema neprimerno več kot samo pogosto preveč opevani telesni orgazem (vrh telesne naslade). Vemo, da takšen orgazem lahko v svojem telesu sproži vsakdo sam ali pa ga izzove sorazmerno preprosta „tehnika spolnega draženja“. Ne prvega ne drugega pa ni po globini doživetja mogoče primerjati s celotnim spolnim združenjem ljubečih se zakoncev, ki prav v takem spolnem združenju in po njem postajata vse bolj iz dveh oseb eno. Ljubezen namreč ne hiti samo k orgazmu, temveč si želi čim popolnejši odmev svoje ljubezni, čim večjo predanost in predvsem zlitje v eno. V teh trenutkih popolne ljubezenske sreče zakonca nehata v nekem smislu bivati kot zemeljski bitji, iztrgata se iz časovnega bivanja in se potopita v brezčasnost.

Zelo važno je, da zakonca ve- sta, da cilj njunega spolnega združenja ni orgazem, temveč radostno in razkošno doživetje telesne, duševne in duhovne enosti. To je verjetno najskrivnostnejše v vsem človekovem biva- nju in delovanju in težko je z besedami v celoti ujeti tisto veličino, ko se dva prelivata v eno. V teh besedah naj zakonca ne gledata „mitologiziranja erosa“, temveč objektivno neizmerno in pravo podobo vrednote, ki jo za zakonca pomeni spolno združe- nje. V današnjem času, ko s to- likšno zavzetostjo povzdigujejo

samo fiziologijo spolnega združenja in se trudijo z vsemi nadrobnostmi izpopolniti tehniko spolnega akta, moramo prave razsežnosti in vrednote, predvsem pa celovitost spolnega združenja, življenja in skupnosti v zakonu do kraja jasno predočiti. Res je —in to je sila važno vedeti— da šele v takem spolnem združenju pride do popolnega orgazma, ki ima svoje telesne in duševne razsežnosti. V njem je za polno doživetje spolnega združenja najvažnejše tisto, kar objame človeka šele potem, ko telesni orgazem izzveni, ko človeka vedno siloviteje vse do zadnjega vlakna objame doživetje Ljubezni.

Sprejmi soproga takšnega, kot je

Verjetno je ena najpomembnejših zadev, ki se morajo razrešiti v otroški dobi zakona, obračun z razočaranji. Ustavimo se na kratko pri tem pomembnem pojavu.

Večina zakoncev se v prvih letih zakona razočara nad svojim zakonskim tovarišem. On ne ustreza čisto njenim pričakovanjem, pokazal se je „drugačnega“, ona zaradi tega misli, da mora biti žalostna. Ali v obratni smeri. Mlada zakonca naj vesta, da sta drug nad drugim razočarana zato, ker sta se vse doslej motila drug ob drugem. Če sta se doslej resnično ljubila in sklenila zaradi take ljubezni celo zakon, bi morala biti zdaj vesela,

zadovoljna in tudi srečna, če se končno vidita v celotni podobi. Ta jima ponuja čudovito priliko za poglobljeno medsebojno spoznavanje in za nova odkritja, ki niso nič manj lepa kot tista, ko sta se kot mlada zaljubljenca spoznavala.

Srečavanje in odkrivanje

Pripomniti moramo še nekaj. Četudi sta se fant in dekle v obdobju ljubezenskega spoznavanja — kakor sta mislila — do kraja spoznala, je nosila podoba fanta v dekletu in dekleta v fantu nujno vsaj nekaj potez tiste podobe, ki si jo o drugem sami ustvarimo in jo „projiciramo“ vanj. Tako se gledata v začetku zakona tudi mlada zakonca, saj sta prinesla v skupno življenje vsak svojo podobo o zakonskem tovarišu. V letih skupnega življenja pa vedno bolj spoznavamo drugega v zadnje nadrobnosti, takšnega, kot v resnici je. In to medsebojno spoznavanje je v polnem smislu besede čudež, saj se drug drugemu razkrivamo do zadnjega svojega vlakna in utripa. Kje in kdaj je mogoče bolj globoko srečanje! To je ena izmed velikih skrivnosti zakona, globoka medčloveška vez, ki čisto drugače povezuje in obvezuje ko druge vezi vsakdanjega življenja. V tem srečavanju in medsebojnem odkrivanju se razvijejo mnoge odlične lastnosti. Ena najpomembnejših je tudi erotika, ki odpira zadnja vrata v svet osebnosti;

vrata, skozi katera se mož in žena zazreta drug v drugega, se spoznata do zadnjega utripa in se ob tem spoznanju zlivata v ENO, v ZAKONCA. Ta izredno občutljivi postopek razreševanja tako imenovanih razočaranj je pravzaprav najpomembnejši korak iz otroštva zakona v zreli zakon. Za marsikateri zakonski par pome-

ni to dejanje skorajda drugo odločitev za življenje v zakonu. Morebiti sta živela dolge mesece v stanju krize, nenadoma pa sta — če sta le pošteno hotela — vide-la vse v pravi luči in postala sta sposobna, da se v vsej človeški širini odpreta drug za drugega.

(Bo še)

(„Krščanski zakon“)

Za mladino

PREDEN BO PREPOZNO (VIII)

Mladim v premislek — Vedenje v cerkvi

Kadarkoli pride šmarnični mesec naokrog, se vedno spomnim večera, ko mi je med branjem šmarničnega teksta naš katehet — Bóg mu povrni vse dobro! — pripeljal krepko zaušnico. Sem jo pa tudi zaslužil, kajti branje za nas ni bilo posebno privlačno, pač pa minute za „prosto zabavo“. — Drenjali smo se okrog Marijinega oltarja, na nasprotni strani je spovedoval katehet. Preden sem se

mogel zavesti, zakaj tako hiti iz spovednice proti naši gruči, me je že zapeklo. „Rantovga je pa dons katehet prtisnu!“, je vedelo vse mesto, preden sem bil doma. Meni je še danes vroče, kadar se spomnim.

Zdaj teh pravzaprav dobrih navad ni več. S pogledi samimi pridigar ali duhovnik ne more zlepa ukrotiti te ali one neprimernosti (prav redki so, ki imajo ta dar).

Neprimernosti: hočete, da jih naštejemo? čim manjši je nekdo po postavi, tembolj v ozadju tišči; čim bolj krepko je raščen drugi, tem bolj krčevito podpira stebre, včasih še v primernem spremstvu seveda drugega spola. Gorje, da bi se kdo vsedel v prve klopi; še huje, da ne bi med obredom klepetal z najbližjim o vseh mogočih sedanjostih. Prehladil se bo, če bo bolj odpiral usta, najsibo pri molitvi ali petju, in svet se bo podrl, ako ne bi od oltarne mize odhajal z rokami, prekrižanimi na hrbtu. Prestrašil se bo, kakor da bi stopil na mino, kogar prosijo, naj bi bral berilo ali vodil sv. mašo; in odmevanje jeklenih ali železnih pribitkov na petah mora biti tako bučno, da zmore vse speče in dremljajoče zbuditi (včasih je to res potrebno, je že tako!).

Bog ve, kolikokrat je že bilo zapisano, kako malo časa mu posvetimo.

Priznam: ko smo bili v škofovih zavodih, smo kljub pazljivim očem sicer zelo starinsko usmerjena, kar se vzgoje tiče, vodje Martina Štularja, skušali med rožnim vencem in mašo podaljšati naše jutranje spanje. Takrat nismo vedeli, kakšna moč je v resnično doživeti molitvi. Ta pa je obisk pri Bogu in tako razgovor z Njim. To dejstvo, ki ga danes poznamo, a ga nekoč nismo, bi radi približali sedanjim mladim: ne zato, da bi jih hoteli prenasičevati s smiselno udeležbo v cerkvi, ampak da jim prihranimo vsaj del poti, po kateri bodo morali iti, kot smo šli mi; z željo, da bi to pot našli čim prej, predvsem sebi in svojemu okolju v dobro.

Pavle Rant

POST – PREJEM ZAKRAMENTOV – ŽENITEV

Post

Cerkev nam zapoveduje Boga častiti s postnimi dnevi. S tem delamo pokoro za svoje grehe. Post so poznali že Judje in prvi kristjani, ki so se na večje praznike pripravljali s celodnevni postom. Danes je post zelo olajšan, zato nam Cerkev svetuje, naj opravljamo namesto tega druga dobra dela: molitev in miloščino. Isto naj storijo tisti, ki so zaradi kakršnega razloga odvezani izpolnjevati postne postave.

Vrste posta

Prva oblika posta je zdržek od mesa; druga oblika je pritrgovanje v jedi, ko se je dovoljeno le enkrat na dan do sitega najesti, zjutraj in zvečer pa pojesti kaj malega; strogi post pa združuje zdržek in pritrgranje. Obveznost posta traja od polnoči do polnoči.

Obveznost posta

Kdo je dolžan postiti se? Zdr-

žek je dolžan izpolniti vsak, ki je spolnil 14. leto, pa ga ne opravičuje kak razlog. Pritrgovanje je dolžan izpolniti, kdor je dopolnil 21. leto in ni še vstopil v 60. leto, pa ga ne opravičuje kak razlog.

Kaj je dovoljeno jesti ob postnih dneh? Pri zdržku ni dovoljeno jesti meso živali s toplo krivo, dovoljeno pa je jesti juho vsakega mesa in tudi je dovoljeno zabeliti z vsakršno maščobo. Na dan samega pritrgovanja je dovoljeno jesti vsako jed.

Katere dni je zapovedan na splošno post? Strogi post je v Argentini zapovedan na pepelnico in na veliki petek, samo zdržek je zapovedan vse petke v 40-dnevnem postnem času.

Opraviči od posta bolezen, težko duševno ali telesno delo, uboštvo, potovanje, hrana v delavski menzi ali restavraciji.

Spregled v dvomu dá za posamezne prilike ali za dalj časa škof ali župnik.

Pomen posta je v tem, da z

njim častimo Boga in premagujemo slaba nagnjenja.

Obeznost spovedi in prejema sv. Rešnjega telesa

Spovedati se mora vsaj enkrat na leto tisti, ki je v smrtnem grehu. Zapoved izpolni, kdor spoved opravi veljavno, to je vredno. Cerkev nam svetuje, naj se spovedujemo pogosto v svoje duhovno dobro.

Sveto obhajilo je treba prejeti veljavno vsaj enkrat na leto in sicer tako kakor spoved v velikonočnem času. Trajanje velikonočnega časa določi splošna ali krajevna Cerkev. Kdor v tem času ni prejel teh zakramentov, greši smrtno in jih je dolžan prejeti čimprej.

Obhajanje ženitve

Cerkev želi, da verniki v adventu ne obhajajo ženitev, če pa jih obhajajo, naj ne prirejajo velikih zunanjih slovesnosti.

Anton Orehar

Kadar delamo račun o svojem življenju, preveč pozabljamo na leta nedolžnosti, ki igrajo svojo vlogo pri končnem obračunu.

Marija, ki nas je spremljala od čistega izvira preko trpljenja in uboštva, to dobro ve.

Hoče nas voditi nazaj. Tam nam veli: skloni se. Njeno milo podobo zapazimo ob svoji in tedaj nam je jasno, zakaj smo bili zanjo vedno — tam otrok...

Francois Mauriac

Oče Damijan

WILHELM HÜNERMANN

Ples strahov

Obrežni parnik „Liholiho“ je plul skozi havajski prekop. Kakor svinčena streha je gorelo nebo nad vodo in ozračje je bilo kakor tekoča kovina.

Na ladijski palubi je ždel rjav mož, ki so ga Kanaki imenovali „Sin želve“. Škof Maigret pa ga je klical s krstnim imenom Petero. Bil je škofov strežaj. S svojim gospodom in z obema mladima misijonarjema se je vozil v Havaj, kjer je monsignor Maigret hotel vpeljati novoposvečena duhovnika v njuno prvo dušnopastirsko delo.

Petero je plašno prisluškoval ječanju in stokanju strojev. „Ladja ima v trebuhu mnogo hudih duhov,“ je vzdihoval in očitajoče gledal svojega gospoda, ki je z obema patroma, Damijanom in Klemensom, stal na ladijskem krovu. Misijonar je pogledal na mogočno goro Maui, ki je polagoma zginjala v sivi soparici nad morjem.

„Škoda,“ je dejal Damijan. „Rad bi še nekaj časa ostal pri patrih na Maui. Tam bi naju lahko učili misijonske abecede.“

„Vsaj jezika Kanakov bi se pri njih lahko naučila,“ je potrdil pater Evrard, a škof se je smehljaj:

„Kanak pravi: Vrzi otroka v vodo, če hočeš, da se nauči plavati. Bodita zadovoljna, da smo med uro postanka lahko maševali na Maui. Vrh tega pa kdo ve, kdaj odpelje naslednja ladja.“

Sin želve je tiho stokal v svojem kotu, kajti za ladjo so se prikazovale iz vode plavuti morskih volkov. Prejšnjo noč je Petero videl, kako je dolgi, oblake požirajoči morski volk vrgel v vodo množico zlatih zvezd. To je bilo slabo znamenje. In v ladijskem trebuhu so plesali strahovi. Razen tega je v spodnjem delu ladje ogenj napravil luknjo. To se ni moglo srečno končati, kajti Maui, bog ognja, in Kane, bog morja, bosta sovražnika, dokler bodo v veliki vodi otoki. Morski volkovi gotovo dobe svoj zajtrk.

Ozračje je postalo vedno bolj dušeče in soparno. Nenadoma je pater Damijan pokazal na konico prednjega jambora in zaklical:

„Glejte Elmov ogenj!“

Res so na vseh koncih jamborov plesali majhni, modri plameni. Komaj pa jih je Kanak zagledal, je kriče planil pokonci, ste-

kel po stopnicah navzdol, dirjal v kajuto, se skoraj spotaknil ob kitajskega kuharja in kričal:

„Brž, rumeni mož, brž! Daj mi nož, velik, oster nož! Ladja se potaplja. Maui je notri! Modri plameni so na jamboru!“

„Kot škofov služabnik si presneto slab kristjan, Petero,“ se je smejal kuhar, ki je domačina poznal že iz Honoluluja.

„O, dober kristjan, dober kristjan!“ se je vneto branil Sin želve. „V imenu Očeta in Sina in...“ Napravil je velik križ „A je kljub temu na ladji Maui in strahovi plešejo v ladijskem trebuhu. Zdaj mi pa daj nož!“

„Zakaj ga potrebuješ?“

„O, veliko, veliko morskih volkov za ladjo! Daj mi nož in Petero te izreže iz trebuha morskega volka, če te požre.“

V tistem trenutku pa je privihral na krov mornar in kričal:

„Ogenj, ogenj! Ogenj v skladišču!“

Iz neke odprtine v ladijskem krovu je zasikal svetel plamen. Razlegali so se kriki. Mornarji in potniki so se v divjem strahu prevrivali po krovu in od groze kričali, ko so videli, kako se v gorečo ladjo od vseh strani zaletavajo morski volkovi.

„Vsi možje k črpalkam in vedrom!“ je vpil kapetan, a šele ko je zagrozil s samokresom, se mu je posrečilo spet nekoliko vzpostaviti red.

Kmalu nato je iz cevi in veder siknila voda v prasketajoč plamen. Gost, bel oblak vodne pare

je zagnil ladjo, iz katere so se pošastno poganjali rdeči plameni.

„Potapljamo se!“ je kričal Petero. „A ne bojte se! Petero vas izreže iz trebuha morskega volka.“

Trije misijonarji pa se niso zmenili zanj, ker so se takoj lotili gašenja.

Pater Damijan je kot velikan stal pri črpalkah in pomagal mornarjem kakor za stavo. Celo škof je priskočil na pomoč. Stal je v verigi potnikov, ki so si iz roke v roko podajali usnjena vedra.

Čolnar je izrekel zlo slutnjo:

„Ogenj je prežrl steno. Potapljamo se!“

Kapitan je že ukazal pripraviti čolne, ko so le zaustavili ogenj in ga pogasili.

„Bil je zadnji čas!“ je rekel kapitan. „Ladja je dobila že nekaj lukenj. Črpalke naj še kar naprej delajo. Tokrat pa še nismo bili namenjeni morskim volkovom!“

Vendar je morala ladja prekiniti vožnjo in se vrniti na Maui.

„Zdaj se vam je izpolnila želja,“ je rekel škof patru Damijanu, ki je znojen in sajast prišel na krov. „Nekaj časa ostanemo v Maui. Bog ve, kdaj pridemo v Havaj?“

„Tudi na Maui je dovolj dela za vse,“ je odvrnil Damijan, vzel vedro ter se umil.

„Da, dela bo na Maui veliko,“ je pritrdil škof. „Lahko začnemo kar pri našem vrlem Peteru. Pobožen kristjan je, a maliki in pošasti ga še niso docela pustili iz svoje oblasti. Tako je, žal, še sko-

raj povsod na Južnem morju. Saj boste videli.“

V misijonu na otoku Maui je zavladovalo veliko veselje, ko so se vrnili. Da, celo nekoliko poredne škodoželjnosti se je smejalo z obrazov, ko so se misijonarji, ki so se zjutraj s tako naglico poslovili, zdaj vrnili na napol zgoreli ladji.

Teden za tednom je mineval, ne da bi se ponudila priložnost za prevoz prek ožine. Škof je le s težavo premagoval nestrpnost, zlasti ker je nameraval na praznik apostolov Petra in Pavla posvetiti novo cerkev v Havaju.

Pater Damijan pa je sprejel čas na Maui kot darilo iz rok božje previdnosti. Stari veterani iz misijonov na Južnem morju so ga kar najbolje pripravljali za službo na Sandviških otokih. Petero ga je učil jezika in mladi misijonar je dobro napredoval.

Med sprehodi sta se ustavljala v okoliških vaseh. Rjavi otočani so jima veselo stiskali roke ali napravili znak križa. Matere so dvigale male, nage, cepetajoče otroke, da jih je Damijan blagoslavljal.

Pri poganih na Maui je napravil pater de Veuster prve misijonske poskuse. Čeprav še ni popolnoma poznal jezika, je ljudem govoril z veliko gorečnostjo in pri srčnostjo — o Bogu, o Kristusu, o Mariji. Kanaki so ga gledali s smejočimi očmi in kimali:

„Najbrž bo tako!“ Celo križa so se z veliko vnemo učili.

Ko je pater Damijan, žareč od

veselja, pripovedoval o uspehih svojih misijonskih poti, so se stari patri smehljali:

„Ljudstvo je preveč vljudno in lagodno, da bi ugovarjalo. Jutri bo prišel čarovnik ali puritanski pridigar in bodo spet dejali: ‚Gotovo imaš prav!‘ Človek res ne ve, kako je s temi Kanaki. To je še veliko vprašanje našega misijona.“

Večkrat sta Damijan in Petero šla mimo skalnatih sten, ki so se kakor velikanski stebri vzpenjale proti temnemu oboku pragozda. Ozki, srebrni trakovi so se pretakali po sivih kamnih. V skalnih razpokah so viseli zaspani netopirji.

„Gozd je poln strahov,“ je rekel Kanak.

„Gozd je poln Boga,“ ga je popravil pater. „Ti si nepoboljšljiv pogan, Petero!“

„O ne, ne ne! Petero je dober kristjan!“ se je branil Kanak. „V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha!“ se je hitro pokrižal. „A vendar je mnogo strahov. Petero ti jih lahko pokaže.“

„Kje pa so?“ je vprašal misijonar.

„V hiši sonca!“ je skrivnostno odgovoril Petero.

Drugi dan, bilo je pred praznikom Janeza Krstnika, sta romala k hiši sonca. Damijan je odkril, da je to tri tisoč metrov visok Haleakala.

Po ostrem skalnatem področju sta počasi napredovala in stemnilo se je, preden sta dospela na rob ognjenika. Ustavila sta se ob

vodi, iz katere se je kadilo, da bi tam prenočila. Drugo jutro pa sta se povzpela na vrh. V jutranjem somraku sta že stala ob žrelu vulkana.

Bilo je polno goste megle, ki je v kotanji ležala tiho in negibno kot belo morje.

„Duhovi spijo,“ je šepnil Petero. „A ples se kmalu začne.“

In res; ko je prvi jutranji žarek pogledal izza gorovja, so megle oživele. Bele gmote so kipele in se prerivale kvišku. Nato je vzšlo sonce in duhovi so v pošastnih oblikah hiteli iz čarobnega kotla. Čez pol ure se je kotel izpraznil in več sto metrov globoko je kot odrevenelo kamnito morje ležalo dno peklenškega žrela.

„La, bog luči, je pregnal strahove!“ si je oddahnil Petero.

„Kristus je Bog Luči, Petero. Bog bo s teh krasnih otokov in iz vaših duš pregnal pošasti.“ Nenadoma je Damijan prevzet vzkliknil. Ko je izginila zadnja meglica, se je pričelo onstran zelenih gozdov svetlikati morje. Ne, to ni bile le svetlikanje, morje je kar žarelo v soncu.

„Morje, morje! Zlato morje!“

„Kakšno Ivanje! Kakšen kres!“ je zaklical Kanaku. „Stojimo na robu pekla, a Bog ga je pogasil. Pregel je strahove in zdaj leži na zemlji in morju nebo.“

Očaran je Damijan gledal zlato vodovje. Pil je lepoto in luč nastajajočega dne. Nato je sklenil roke in molil:

„O Bog, pošlji svojo luč tem ljudem, ki še tavajo v temi. Daj, da

jo jaz ponesem v njih srca!“

Tedaj je Kanak zakričal in pokazal piko na zlati gladini:

„Ladja, lepa, z jadri, Makua Kamjano (tako so Kanaki izgovarjali Damijanovo ime)!“

Zdaj je tudi Damijan zagledal svetlo jadro, ki je plulo od otoka Maui proti Havaju. Najprej se je razveselil velikega, svetlikajočega se ptiča, nato pa se je prestrašil:

„Petero, ljubi, dobri Kanak! Vsiljuje se mi strašna slutnja.“

Petero ga je neumno gledal.

„Ali veš, kdo je na ladji?“

Petero ga je še bolj debelo pogledal.

„Škof in pater Klemens sta tam, Lahko mi verjameš!“

Petero ga je še vedno zelo neumno gledal in šele zdaj je Damijan spoznal, da je v presenečenju več časa govoril flamsko. A zdaj ni bilo več časa, da bi Kanaku *prevedel*. Zgrabil je svojega rjavega tovariša za roko in zdirjal z njim po hribu navzdol in Petero je mislil, da ju prav gotovo preganjajo strahovi.

Ko sta zvečer dospela na misijsko postajo, sta ugotovila, da sta škof in pater Klemens res izrabila priložnost in se odpeljala na Havaj. Naročila sta, naj Damijan in Petero prideta za njima, kadar bo Liholino, ki še vedno ni bil zakrpan, spet sposoben za vožnjo.

Osem dni pozneje je bil parnik pripravljen. Pater Damijan in škofov strežaj sta šla že drugič na obrežje, na veliko žalost Kanaku, ki bi se veliko raje peljal z jadnico.

Tokrat pa na ladji ni bilo rdečih plamenov. Zamudnika sta srečno dospela v Havaj.

Imela pa sta pred seboj še deset dni naporne ježe in pešačenja, da sta končno našla škofa. Kanak se je pristrčno poslovil od Makua Kamijana. Patra pa je čakalo še naporno potovanje do postaje Puna, ki leži na jugovzhodnem koncu Havaja.

„Prav od kraja boste morali za-

četi!“ je rekel škof, ko mu je ob slovesu podelil blagoslov.

Teh besed se je Damijan spomnil, ko je dospel na zapuščeno misijonsko postajo, kjer ni našel ne cerkve ne kapele, temveč le napol podrti kočo brez oken in vrat.

„Pa sem doma!“ se je nasmehnil mladi misijonar, ko je sam v tuji deželi, med povsem tujimi ljudmi, stopil v kočo. „Tukaj sem kmet in jutri bom oral.“

med nami v Argentini

Obletnica Slovenskega doma v San Martinu

V nedeljo 16. maja so rojaki iz San Martina obhajali 21. obletnico blagoslovitve prvotnega doma in blagoslovitev temeljnega kamna za nove domove prostore. Ob 11,30 je mons. Anton Orehar daroval sv. mašo, med katero je govoril tudi o važnosti in potrebnosti slovenske skupnosti, o delu za življenje v skupnosti in o potrebi vzgoje mlajšega rodu za skupno delo. Po maši je bila blagoslovitev temeljnega kamna za novo sprednjo enonadstropno stavbo.

Po skupnem kosilu se je ob 16. uri začela akademija: nastop šolskega pevskega zbora (Marjeta Boltežar), pozdravni nagovor Doma Franca Fajfarja, deklamaciji Danice Petkovšek in Toneta Podržaja, nastop mladinskega okteta (Rok Fink), govor Rudolfa Smersuja, gimnastična vaja deklet (Lučka Smersu) in petje Slovenskega pevskega zbora iz San Martina (Vinko Klemenčič).

Žeganje pri Mariji Pomagaj

V nedeljo 23. maja je bilo v Slovenski hiši žeganjsko slavje. Ob

11,30 je delegat msgr. Orehar vodil somaševanje slovenskih dušnih pastirjev, v pridigi pa podčrtal vlogo cerkve Marije Pomagaj in Slovenske hiše za versko, narodno in kulturno življenje slovenske skupnosti v Argentini. Med mašo je pel „Gallus“ (dr. Julij Savelli). Po skupnem kosilu v dvorani je skupina 20 deklet in fantov pod geslom „Slovensko občestvo v Argentini družijo božja in slovenska beseda“ podala v obliki zborne recitacije kratek opis slovenskih naselij in središč v Argentini. Msgr. Orehar je nato poročal o gospodarstvu Slovenske hiše od 1. maja 1981 do 30. aprila 1982. Dohodkov je bilo 121,433.750, — izdatkov pa 84,336.504, primanjkljaj ob lanskem obračunu je znašal 87,053.608, z odštetjem letošnjega previška ostane dolga v Čebelici za 49,956.361. Ob 16. uri so bile v cerkvi pete litanije Matere božje z blagoslovom.

Občni zbor „Počitniškega doma dr. Hanželiča“

21. maja je imel „Počitniški dom dr. R. Hanželiča“ svoj redni občni zbor v Slovenski hiši. Predsednik odbora France Rant je poročal, da se je februarja končala zapuščinska obravnava in je lastništvo prepisano na društvo Počitniški dom; da odbor nadaljuje delo ustanovitelja počitniškega doma in sprejema v sezoni slovensko mladino in slovenske družine na počitnice; da je odbor v preteklem letu izvršil v domu razne izboljšave. V odboru Počitniškega doma so: France Rant, dr. Alojzij Starc, Ivan Makovec, Jože Marinič, Tone Truden, dr. Jožef Krivec, Ivan

Jerman, Franc Petkovšek, France Vitrih in Nace Grohar.

Molitvena ura za mladino

V slovenski cerkvi Marije Pomagaj je bila na praznik Marije Pomagaj, 24. maja, ob 19,30 molitvena ura za našo mladino. Najprej je bil rožni venec, nato sv. maša, med katero je pel mladinski zbor „Gallusa“.

Ob 40-letnici Sv. Urha

V nedeljo 30. maja je bilo v Zavetišču dr. Gregorija Rožmana srečanje soborcev, prijateljev in mladine ob 40-letnici prvega oboroženega nastopa in trdnjave Sv. Urh. Ob 11,30 je bila sv. maša za padle soborce in žrtve, po maši spominska prireditev: nastop mladinskega zbora iz San Justa pod vodstvom Andreja Selana, recitaciji (Pavlinka Korošec in Marjan Loboda ml.) in govor Ivana Korošca. Nato je bilo skupno kosilo v korist zavetišča.

Praznik naših junakov

V nedeljo 6. junija ob 16. uri je bila v Slovenski hiši osrednja prireditev v spomin pobitih domobrancev in vseh žrtev slovenskih komunistov. Najprej je bila v spominski cerkvi Marije Pomagaj koncelebrirana sv. maša. Z msgr. Oreharjem so somaševali slovenski dušni pastirji. Med mašo je pel Gallus pod vodstvom dr. Julija Savellija. Mons. Orehar je v mašnem govoru poudaril pravilnost odklona komunizma v letih vojske in potrebo po jasni misli in drži do njega tudi v našem času in

razmerah, opozoril na nevarnost življenjskega materializma in pa na važnost solidnega življenja po veri. Rojaki so povsem napolnili cerkev in dvorišče.

Pred spomenikom je trobentač Gusti Čop zaigral pietetno tišino, predstavnika mladine sta prinesla venec, ki so ga zastopniki borcev in organizacij položili pred spomenik, msgr. Orehar pa je vodil opravilo za umrle.

V dvorani je imel spominski govor visokošolec Pavel Pleško, mladinski zbor iz San Justa je pod vodstvom Andreja Selana pel žalostinke, recitatorji Francka Klanšček, Vera Breznikar, Kristina Jereb, Blaž Miklič, France Papež ml. in Andrej Osterc pa so v režiji Frida Beznika, kulturnega referenta društva Zedinjena Slovenija, ki vsako leto organizira to počastitev, recitali pesmi Franceta Balantiča, Marjana Jakopiča in Karla Mauserja. Za sklep so vsi prisotni zapeli „Mojo domovino“.

Meddobje 1982, 1-2

Po precejšnjem premoru je izšla nova številka splošnokulturne revije Meddobje, ki jo izdaja Slovenska kulturna akcija in urejuje France Papež. Vsebina te številke (letnik XVIII, 1982, 1-2) je sledeča: Uvodnik: F. Papež, Un saludo; Poezija in proza: Papež, Araukarija; Vladimir Kos, Trinajst polnočnih harf; Jože Cukale, Pesmi; Vinko Beličič, Jorkovi, Ob nekem portretu, Opo-min?; Ljerka Lavrenčič, Z glasbeno spremljavo; Frank Bükvič, Marduk; Rezi Marinšek, Ob Srebrni reki; Ted

Kramčič, Foto album; V. Kos, Mac-len; Razprave: Vinko Brumen, Idealizmi - pravi in krivi; p. Maver Grebenc, Virida v Stični; Prevodi: Karel Rakovec, (Soneti; Nikolaj Jeločnik-Marica Meštrovič, Roselight; Branko Rozman, Drama Diega Fab-brija „Preiskava“; Preteklost: Papež, Jurčecu v spomin, Ladislav Lenčič, Jurčeeve „Luči in sence“; Sporočila: Kos, Tokijski trigrami v mescu ledenih vetrov; Pogledi: Lev Detela, Beseda o slovenski literaturi; Kritike: Andrej Rot, Štrukelj Anton; Življenje iz polnosti vere; Umetniška priloga: kipar Ivan Bukovec.

Posvečenje bratov Urbanč

V nedeljo 30. maja zvečer je bil v tucumanski stolnici posvečen v duhovnika Lojze Urbanč, njegov edini brat Franci pa v diakona. Lojze je bil rojen 25. julija 1958, Franci pa 29. januarja 1960. V vasi Trancas v provinci Tucumán je dobrih 30 let deloval kot župnik Janez Urbanč, ki je umrl lanskega septembra. Kmalu se je k njemu priselil tudi njegov brat Lojze, poročen z go. Ano Pirc, starša posvečenih bratov. Posvetilnega obreda se je udeležil tudi msgr. Anton Orehar in skupina slovenskih družin, ki so v službi v podjetju ETA v Tucumanu.

Prvo sv. mašo je za rojake Slovence opravil novomašnik 1. junija. Pridigal mu je msgr. Orehar. Zapeli so mu tudi znano pesem „Novomašnik, bod' pozdravljen“. Za argentinske farane pa je bila nova maša naslednjo nedeljo v farni cerkvi Trancas, ki jo je zgradil novomašni-

kov stric Janez. Trancas ima sedaj že 13.000 prebivalcev. Tudi pri tej maši je bila navzoča slovenska skupina iz tucumanske province in nekaj rojakov tudi iz Buenos Airesa. Ob oltarju je bila tudi skupina narodnih noš. Pridigal mu je Janez Malenšek, župnik iz Choromora, 30 km oddaljene sosednje fare.

Brata Urbanč poučujeta tudi na slovenskem tečaju Janeza Ev. Kreka.

Alojzijeva proslava

V nedeljo 27. junija je bila v Slovenski hiši proslava slovenskih šolskih otrok na čast mladinskemu zavetniku sv. Alojziju. Ob 16 je msgr. Orehar v cerkvi Marije Pomagaj maševal za žive in rajne katehete naših šol. Petje med mašo je vodila Balantičeva šola iz San Justa pod vodstvom Anice Mehle. Msgr. Orehar je govoril o prijateljstvu z Bogom. — Po maši so se otroci poklonili padlim junakom pred spomenikom na dvorišču z besedo šolskega referenta ZS Franca Vitriha, s položitvijo slovenskega šopka pred spomenik, z deklaracijo (Štefan in Nevenka Beznik) in s pesmijo. — V dvorani je bila potem otroška igra Mirka Kunčiča „Cilka in njena punčka“ v priredbi Rezi Marinšek in režiji Maksa Borštnika. Igrali so učenci Rožmanove šole iz San Martina, ki jo vodi Katica Dimnik.

Procesija sv. Rešnjega telesa

V nedeljo 20. junija smo slovenski rojaki v Velikem Buenos Airesu proslavili skrivnost evharističnega

Jezusa. Ob 10 je msgr. Anton Orehar daroval v cerkvi Marije ePomočnice v Ramos Mejiji sv. mašo za žive in rajne slovenske duhovnike v Argentini. Ljudsko petje med mašo je vodila skupina mož in fantov, pri harmoniju pa je spremljal organist Štefan Drenšek. Msgr. Orehar je v pridigi govoril o važnosti sv. Rešnjega telesa za krščansko življenje. Z Argentinci sodoživljamo njihove probleme, poleg tega imamo tudi svoje naloge in skrbi. Naša naloga je verska stanovitnost in narodna ohranitev, posebej še ohranitev mladega rodu, ter končno rešitev domovine. Veseli bomo, da verujemo; poglobljajmo svoje versko življenje; utrdimo razmere med seboj. — Po maši se je razvila procesija po hodnikih dvorišča Don Boscovega zavoda. Oltarje so postavila verska središča iz San Justa, Castelarja, San Martina, Carapachaya in Ramos Mejie.

Dr. Janez Vodopivec — član Papeške teološke akademije

Slovenski teolog dr. Janez Vodopivec, dolgoletni profesor na papeški univerzi sv. Urbana v Rimu, je postal redni član Papeške rimske teološke akademije. Med redne člane je bilo 21. maja sprejetih 22 teologov, nekateri izmed njih delujejo v Rimu, drugi pa po raznih teoloških središčih po katoliškem svetu. V pozdravnem nagovoru je tajnik akademije Pionlanti povabil nove člane, naj si pri zadevajo za iskanje teološke resnice, ki bo v službi Cerkve.

Novice

IZ SLOVENIJE

Novomašniki v Sloveniji

Zadnje dneve junija letos so bili posvečeni naslednji novomašniki: iz ljubljanske nadškofije: 1. Janez Očkon (župnija Šentjurij-Podkum); 2. Štefan Pavli (Domžale); 3. dr. Anton Rustia (Vipavski Križ); 4. Stanislav Škufca (Krka); 5. Stanislav Štefanič (Podzemelj).

Iz mariborske škofije: 1. Franc Brunšek (Sv. Marija-T.Velenjc); 2. Bernard Geršak (Sv. Peter pod Sv. Gorami); 3. Zvone Podvinski (Pišec); 4. Srečko Rekar (Galicija); 5. Milan Strmšek (špitalič pri Slov. Konjicah); 6. Jože Šömen (Križevci pri Ljutomeru).

Iz redovnih skupnosti: frančiškana Kristijan Gostečnik (Šmihel nad Mozirjem) in Pavel Jakob (Frankolovo), lazarist Jakob Barle (Slovenska vas-Buenos Aires) in Stanislav Gerjol (Črni vrh nad Polhovim Gradcem) ter salezijanec Zvone Štrubelj (Dobrepolje-Videm) in dominikanec Ivan Arzenšek (Dramlje).

Umrla duhovnika

Srečko Rejc

4. maja je umrl duhovnik Srečko Rejc. Rodil se je v Idriji l. 1904 in bil posvečen v duhovnika 1930 v Go-

rici. Deloval je v Postojni, v Vipavskem Križu, v Zgoniku in nazadnje 31 let v Nabrežini kot župnik, katehet in nekaj časa tudi kot profesor. Od fašistov je bil trikrat interniran. Od 1979 je kot upokojenec živel v Gorici.

Lojze Rozman

3. maja je v Trstu umrl duhovnik Lojze Rozman. Rojen je bil 1911 v Šmihelu pri Postojni, v duhovnika posvečen v Trstu 1934. Služboval je v hrvaški Istri, od 1940 v Dekanih, od 1948 v Trstu in od 1951 do smrti v Trebčah, najprej kaplan in potem župnik. Nekaj časa je bil tudi duhovni vodja slovenskih skavtinj na Tržaškem.

Tri nove evharistične molitve

Kongregacija za zakramente in bogoslužje je dovolila za slovensko jezikovno področje uporabljati 3 nove evharistične molitve. Dve evharistični molitvi za spravo se smeta uporabljati „pri evharističnem bogoslužju posebno v postu, na romanjih in drugih shodih“, kjer hočemo poudariti spravo z Bogom. Evharistična molitev za Cerkev pa je primerna za opravila, pri katerih je

v ospredju misel in prošnja za Cerkev, papeža, duhovnike, laike, ob pastoralnih shodih, sestankih in podobno. Hvalospjev je v štirih inačicah in tudi spomin Cerkve ima 4 različna besedila. To zadnjo je sestavila švicarska škofovska konferenca.

Z uvedbo novih evharističnih molitev želijo slovenski škofje poživiti osrednji del mašnega opravila, da bi isto Kristusovo skrivnost označevali na različne načine, verniki pa bi se evharistije udeleževali z večjim duhovnim sadom. Potem ko je novi rimski misal namesto ene same častitljive evharistične molitve, rimskega kanona, uvedel še 3 nove evharistične molitve, je po letu 1973 rimska kongregacija rada dovoljeva-

la škofovskim konferencam uporabiti še drugih evharističnih molitev, če so jih sestavile ali prevzele od drugih, za ves svet pa je 1974 sama predložila še 3 evharistične molitve za maše z otroki in 2 za spravo.

Visoko imenovanje za dr. Rodeta

10. maja je vatikanski tiskovni urad sporočil, da je Janez Pavel II. imenoval prof. dr. Franca Rodeta za podtajnika tajništva za neverujoče. Dr. Rode je bil do lanskega leta profesor na ljubljanski teološki fakulteti, nato so ga poklicali v Rim. Nekaj časa je delal v tajništvu za neverujoče kot strokovnjak, sedaj pa je prevzel odgovorno mesto podtajnika.

Težave na Madžarskem

Madžarski škofje so na pomladanski škofovski konferenci obravnavali tudi vprašanje novega, toda čedalje dejavnejšega gibanja v madžarski katoliški Cerkvi, tako imenovanih temeljnih občestev. Ta občestva že dlje časa škofom povzročajo

skrbi, saj širijo razne zmotne teološke nauke. Zato so škofje sklenili, da bodo ostreje nastopili proti idejnemu očetu teh občestev, patru piaristu Georgu Bulanyju. Pozvali so ga, naj uradno prekliče svoje zmotne teološke razlage in napiše izjavo o svojih naziranjih in pogledih na u-

radni nauk katoliške Cerkve. „Bulanysti“ se pod plaščem razsvetljenjskih idej upirajo cerkveni hierarhiji in delujejo proti njenemu nauku. Sklicujejo se, da so prejeli od Svetega Duha poseben dar, da svetopisemska besedila po svoje razlagajo.

Pravica do dostojne smrti

Kancler dunajske nadškofije msgr. Schuster je v radijski oddaji opozoril avstrijsko javnost, da ima vsak človek pravico umreti, kot se človeku spodobi. Schuster meni, da umirajočih nikakor ne bi smeli odriniti v bolnišnice, temveč naj bi jim domači stali ob strani v zadnjih urah življenja. Čeprav je treba vsako skrajševanje življenja odklanjati, se je vendar treba vprašati, ali je v določenih primerih smiselno mučno podaljševanje življenja za vsako ceno s pomočjo sodobnih naprav.

Papežev obisk in duhovni poklici

Število duhovniških in redovniških poklicev se je leta 1980 na Irskem dvignilo za dvajset odstotkov. Ta porast je razviden iz ankete, ki jo je izvedla komisija za raziskave in razvoj po irski škofovski konferenci.

Odgovorni so jasno pokazali, da znatnega povišanja duhovnih poklicev ni povzročil obisk papeža Janeza Pavla II. leta 1979. Samo dva odstotka anketirancev sta namreč ta obisk navedla kot glavni vzrok za vpis v bogoslovje. Večina priprav-

nikov na duhovništvo pa je poudarila, da so za odločitev potrebovali dve do tri leta. Štiriintrideset odstotkov jih je zapisalo, da so v sebi začutili „določen občutek božjega klica“, devetnajst odstotkov pa se jih želi na ta način „še bolj približati Bogu“.

Največje težave mladim Ircom in Irkam, ki so v sebi začutili Gospodov klic, predstavlja celibat. Druge težave pa so: odhod iz družine, negotov denarni položaj in gospodinjstvo ter slabi zgledi duhovnikov. Nad osemdeset odstotkov anketirancev je omenilo, da so se prvič resneje spoprijeli z mislijo na duhovništvo že pred devetnajstim letom.

Verouk na Madžarskem

Tiskovni urad madžarske škofovske konference je objavil rezultate ankete o obisku verouka med osnovnošolci in srednješolci — katoličani v lanskem šolskem letu. Iz podatkov je razvidno, da je lani od 660.000 osnovnošolcev katoličanov le 120.000 obiskovalo verouk. Osem odstotkov otrok je poslušalo verouk v osnovnih šolah, deset odstotkov pa v cerkvah.

Dijaki srednjih šol so se o verouku v resnicah poučili na osmih madžarskih katoliških gimnazijah, ki jih vodijo redovniki in redovnice; v teh šolah je verouk šolski predmet. Pet odstotkov pa jih je hodilo k veroučnim uram v cerkve. Zaskrbljujoče majhne številke, bi lahko rekli.

Na Madžarskem je pouk verouka v osnovnih in srednjih šolah organiziran po posebni pogodbi med

državnimi oblastmi in škofovsko konferenco. Ta pogodba daje vernim staršem pravico, da od uprave osnovnih šol zaht-vajo, da so njihovi otroci v šoli poučeni o verskih resnicah. Otroke morajo starši osebno ali pismeno prijaviti k pouku vsako leto pred začetkom šolskega leta. Če se prijavi zadostno število otrok, upravnik šole določi, da se v urnik vključita dve uri verouka. Poučujejo duhovniki, ki za to dobivajo državno plačo.

V cerkvah pa pouk verouka poteka po starostnih stopnjah. Na prejem prvega obhajila in birme se otroci pripravljajo v skupinah.

V okviru madžarske škofovske konference deluje tudi državni odbor za katehezo. Tudi vsaka madžarska škofija ima lasten katehetski odbor, ki načrtuje pouk verouka v škofiji. Deželni odbor za katehezo si je v zadnjem času zadal nalogo, da bo uvedel posebne veroučne posvetovalnice v cerkvah. Prva jo je že organizirala škofija Győr, druge jih pripravljajo. V zadnjih desetih letih je odbor pripravil izdajo petih veroučnih učbenikov v skupni nakladi milijon izvodov.

Za ohranitev vrednot krščanske družine

Od 16. do 10. marca je bila v St. Poltnu v Avstriji redna letna konferenca predsednikov cerkvenih sodišč nemiško govorečih dežel. Govorili so v glavnem o cerkvenem predpisu, ki pravi: „...če en zaročenec ali pa oba s pozitivnim dejem volje izključita zakon sam ali vsako

pravico do zakonskega dejanja ali kako bistveno lastnost zakona, se zakon ne sklene veljavno“ (kan. 1086 2).

Gre za vprašanje, ali naši mlado-poročenci hočejo pravi krščanski zakon in kako razne zmote o bistvenih lastnostih zakona ter izključitev otrok vplivajo na veljavnost.

Živimo v času, ko okolje ne sprejema krščanskih načel o zakonu. Časopisi, radio, televizija, pa tudi praksa večkrat prikazujejo človekovo svobodo tako, da se ne želijo vezati samo na enega partnerja, da si v zakonu ne želijo otrok in da zakonska vez ne more trajati do smrti, temveč, dokler pač gre. Vedno več je ljudi, ki jim je poroka samo papirnata formalnost, ki v bistvu nasprotuje svobodni ljubezni, brez svobode, pa pravijo, da ljubezni sploh biti ne more.

Mnogi so prepričani, da vse to vpliva tudi na katoliške zaročence in da bi bilo treba pri vsakem zakonu raziskati, ali gre res za pravo poroko ali pa samo za lep običaj, romantičen obred, ki ga mladima vsilijo starši ali starokopitni sorodniki.

Če so ljudje v zmoti o bistvenih lastnostih zakona in dobrini otrok, zakon ne more biti veljaven. Včasih smo rekli, da je dovolj, če zaročenca vesta vsaj to, da sklepata zakon, kakršnega pač sklepajo ljudje v njihovi okolici. Danes to gotovo ni dovolj. Poudarjamo dobro in temeljito pripravo za sklepanje krščanskega zakona. Bogoslovci se pripravljajo za mašniško posvečenje šest let, mladi zaročenci pa za prav

tako važno življenjsko odločitev samo nekaj dni ali celo samo nekaj ur.

Razprava je tekla tudi o vprašanih ljudeh, ki z zdravljenjem ali operacijo spremenijo svoj spol. Ali se lahko poroči, ali je zakon veljaven?

Proti koncu konference je bila razprava o težavah, ki bodo nastale ob prehodu iz stare zakonodaje na novo. Priprave na novi zakonik tečejo že vse od koncila. Predlogi novih zakonov so že toliko dozoreli, da so jih te dni predložili papežu v razglasitev.

Porast nezakonskih rojstev

V državah evropske gospodarske skupnosti je število nezakonskih rojstev v zadnjih 20 letih poraslo v povprečju s 45,5 na 77,3 na tisoč rojstev. Največji porast so zabeležili na Danskem (s 78,2 kar na 331,7), sledijo Velika Britanija (s 52,2 na 115,2), Francija, Nemčija, Luksemburg, Irska, Nizozemska, Belgija in na 10. mestu Grčija, kjer so od 1960 do 1980 zaznamovali porast števila nezakonskih rojstev z 12,4 na 14,0 na tisoč rojstev.

Vatikan ima ministrstvo za kulturo

21. maja je bilo objavljeno, da je papež ustanovil poseben svet za kulturo in mu za predsednika postavil kardinala Casarolija. Širši svet bodo sestavljali katoliški kulturniki z vsega sveta in se bodo sestajali vsaj enkrat na leto, tekoče delo pa bo opravljal predsedniški odbor skupaj

z izvršilnim odborom. Namen sveta bo urejanje odnosov s svetom kulture v različnih delih sveta. Tako Cerkev različnih kultur ne bo več spremljala od zunaj, temveč od znotraj. Novi svet bo v bratskem in ekumenskem duhu razvijal dialog z najrazličnejšimi kulturami. Papeža bo obveščal o dogajanjih in tokovih v kulturi in preučeval pričakovanja sodobne civilizacije. Cerkev še najbolj potrebuje dialog s kulturo v deželah, ki se upirajo krščanski tradiciji in ljudje le z največjo težavo odkrivajo Boga. Kultura je danes najprimernejše področje za dialog, saj si ob vseh razlikah, ki nas delijo, prizadeva za nov, boljši svet.

Člani predsedniškega odbora novega sveta so kardinali Casaroli (predsednik), Garone in De Arauro Sales. Predsednik izvršnega odbora pa je nadškof Pouppard, voditelj tajništva za neverujoče in nekdanji rektor Katoliškega inštituta v Parizu.

Novi blaženi

Papež Janez Pavel II. je v nedeljo 23. maja med 3-urno slovesnostjo pred baziliko sv. Petra v Rimu prištel med blažene 5 novih mož in žena. O vsakem blaženem je govoril v njegovem rodnem jeziku.

V holandsščini je kratko prikazal življenje Petrusa Dondesa, ki se je rodil na Holandskem v začetku prejšnjega stoletja in je delal med gobavimi črnci in Indijanci v Surinamu (Srednja Amerika). Tam ga imajo za svojega apostola.

V španščini je orisal življenje Marije Angele Astor, klarise, ki je

živela v 19. stoletju in je gojila globoko duhovno življenje, zato se je je oprijel vzdevek mistik brevirja.

V francoščini se je spomnil Marije Rivier, ki je živela na prehodu v 19. stoletje. Ustanovila je red sester Marijinega obiskanja. Pij IX. jo je imenoval žena-apostol. Skrbela je za mlade, zapuščene, ustanavljala šole, organizirala misijone. Bila je pogumna, vztrajna, polna vere in veselega značaja.

O Mariji Rose Duroche in Andréju Bessetu, Kanadčanih, je papež povedal, da je Marija živela v začetku prejšnjega stoletja, umrla v 38. letu starosti in ustanovila kongregacijo sester Jezusovega in Marijinega imena za redovniško vzgojo revne mladine. André pa je živel na prehodu v 20. stoletje in je umrl star 90 let. Odlikovalo ga je ponižno služenje, bil je brat v kongregaciji sv. Križa in je več kot 30 let delal kot vratar.

Slovesnosti razglasitve novih blaženih se je udeležilo okrog 60.000 romarjev, med njimi 3000 Holancev s škofi in ministrom Van Aektom, nad 200 je bilo Surinamcev, 4000 Francozov in po tisoč Kanadčanov in Špancev.

Vietnamski begunci o položaju katoliške Cerkve v domovini

Štirje Vietnamci, Le Ti Vu, Pham To, Hoang Ngoc in Le Huang, ki so prek Kitajske pribežali v Hamburg, so ob svetovnem molitvenem dnevu za preganjane Cerkve in kristjane, ki ga je Cerkev praznovala 16. maja, v intervjuju za KNA opisali zaskrb-

ljuječe versko stanje v matični državi.

Vietnamske oblasti duhovnike silijo k delu na poljih, jih zapirajo in pošiljajo v prevzgojna taborišča. Krajevni „ljudski odbori“ onemogočajo vernikom obiskovati nedeljsko službo božjo; če se je že smejo udeležiti, pa bedijo nad njimi pozorne oči delavcev varnostne službe. Za vietnamske komuniste je najpomembnejše, da vzgojitelji otroke poučijo, da ni Boga, ter jim prepričajo, da bi karkoli zvedeli o njem. Od „njega“ tudi nimajo ničesar pričakovati, temveč vse od Ho Ši Minha (nekdanji vietnamski predsednik). „Če verjameš v Ho Ši Minha in ga prosiš bonbona, ga takoj dobiš,“ pripovedujejo vietnamski učitelji nadbudnim prvošolčkom.

„Političnih tečajev“ ne prirejajo samo v prevzgojnih taboriščih, temveč tudi ljudski odbori po mestih in vaseh. Na njih učijo marksistično-leninistični svetovni nazor in ljudem vcepljajo prepričanje, da je komunistična vlada dobra zanje. Tudi katoličani, duhovniki in laiki, se morajo udeleževati teh tečajev. Cerkev in katoličani so sploh državni sovražniki številka ena v očeh nove vietnamske vlade in jih skoraj na vsakem večjem zborovanju obdolžujejo sodelovanja z ameriško CIA.

Čeprav vietnamska ustava trem milijonom katoličanov (okrog šest odstotkov prebivalstva) kot tudi pripadnikom drugih verskih skupnosti zagotavlja versko svobodo, je praksa popolnoma drugačna, poroča Le Ti. Boji se, da bo Cerkev kot usta-

nova čez nekaj let izginila, čeprav so ta čas še dovoljeni prejemi zakramentov: krsta, prvega obhajila, birme in sv. zakona.

Vietnamski škofje so maja 1980 objavili skupno pastirsko pismo, v katerem so med drugim zapisali: „Ponosni smi na to, da smo državljani junaškega, neodvisnega in združenega Vietnama.“ V pismu so podčrtali svojo ljubezen do domovine. Dejansko pa so škofje brez moči.

Vsi štirje ubežniki so nasprotniki tako imenovanega društva domoljubnih katoličanov, saj menijo, da so njegovi člani „državni duhovniki in agentje komunizma“.

Vsakdo je povedal tudi svojo življenjsko zgodbo. Hoang Ngoc je kmalu po zmagi Severnega Vietnama nad Južnim leta 1975 prišel v

prevzgojno taborišče. Zanj tam ni bilo najhujše prestajanje triletno zaporne kazni, umazanija ali pičla prehrana, temveč „izpiti“ po vsakodnevem „političnem pouku“. Podpisovati je moral stvari, ki jih sploh ni verjel. Njegov brat, duhovnik, ki so ga zaprli ravno tako leta 1975, je še danes v taborišču.

Pham To meni, da je danes nad dvesto duhovnikov in veliko število pripravnikov na duhovniški poklic v takšnih prevzgojnih taboriščih. Oblasti so v zadnjih letih ukinile več semenišč. Izobraževanje pripravnikov na duhovniški poklic, posvetitev novomašnikov in verski pouk potekajo skrivaj.

Begunci se za KINA niso hoteli slikati ali povedati svojih pravih imen, ker se bojijo maščevanja nad sorodniki v domovini.

B L A G R I O S T A R E L E G A Č L O V E K A

Neimenovani afriški pisatelj je napisal osem blagrov starega človeka: Blagor njim, ki se s prijaznim nasmehom pomudijo pri meni in so pripravljene z menoj kramljati.

Blagor njim, ki nikdar ne rečejo: „O tem dogodku ste mi danes že dvakrat pripovedovali.“

Blagor njim, ki mi znajo priklicati v spomin nekdanje čase.

Blagor njim, ki so doumeli, da se mora moje uho zelo truditi, če hoče dojeti vse tisto, kar mi kdo pripoveduje.

Blagor njim, ki razumejo, da mi roka hromi, da je moje oko že motno in da so moje misli že počasne.

Blagor njim, ki mi zatrjujejo, da me imajo radi in da me spoštujejo in da nisem zapuščen.

Blagor njim, ki mi v svoji dobroti lajšajo dneve na poti, ki me vodi v večno domovino.

Za dobro (in slabo) voljo v Sloveniji

Na političnih napakah se največ nauči narod.

Čuvajmo ljudi! Nekdo bo moral vračati dolgove.

Z mlétjem na sestankih ne bomo zdrobili težav.

Kot kandidat ima precej moralno-političnih kvalitet: dva prijatelja, tri sorodnike in enega znanca na vodilnih položajih.

Obdržite svetlo prihodnost, rajši mi dajte žarnico!

Te dni se razpravlja, če je potrebno, da govore naši ministri vsaj en tuj jezik. Ni potrebno. Važno je, da v trajanju mandata ne pozabijo svojega.

Tovariši! Ali se linija oži ali ste se vi razširili?

Nacionalizacija po domače: Tvoje. Naše. Moje.

Mene določeni tovariši sploh ne motijo. Mene bolj motijo nedoločeni.

Idiote imamo. Pogrešamo Dostojevskega (ki je napisal „Idiota“).

Govori svobodno, kot misliš! Kot smo se domenili!

Nagrobni spomenik bo ostal prazen: napis na njem so cenzurirali.

ZKJ še vedno nezakonito pobira članarino od delavcev na tujem — v devizah. Niti ona ne verjame več v dinar?

Ker se pri nas toliko ljudi obrača po vetru, nas energetska kriza res ne bi smela skrbeti.

Tudi papagajskih kulturnikov se človek navadi.

Lažje je ozmerjati občana s tihotapcem, kot ga s kavo oskrbeti v domači trgovini.

Govorništvo in kozmetika imata iste metode in cilje.

Kdor visoko leta, ne zateguje pasu.

Položajji se v miru osvajajo z govorniškimi rafali.

Dima je toliko, da sploh ne vidimo, kje gori.

Kdo vse je odgovoren? Če bo vse po sreči, tega niti zgodovina ne bo pokazala.

Nekateri naši zakoni so pa že tako smešni, da zanje kmalu ne bo več pristojna zvezna skupščina, ampak uradništvo Pavlihe.

„Živimo lahko le od lastnega dela,“ je rekla babica in dodala: „Nocoj je konec pravljic.“

KJE JE KAJ

LETO 49

AVGUST 1982

UVODNIK	Sv. oče potuje (Lojze Kukovica)	449
JANEZ PAVEL II.	Posvetitev Mariji (Janez Pavel II. v Fatimi) Iz kronike papeža Janeza Pavla II.	450 453
	Dvanajsto apostolsko potovanje: dvanajst dni v Veliki Britaniji (Alojzij Starc)	458
	Sv. oče med nami v Bs. Airesu (J. Škerbec)	462
VERSKA ČLANKA	Božja beseda (Jugosl. škofovska konferenca) Zakrament birme („Pokoncilska prenova“)	473 478
LEPOSLOVJE	Ob stoletnici rojstva Alojza Gradnika (Tine Debeljak)	480
	Pesmi Al. Gradnika: Zima, Gruden (477), Božje obličje (479), V tujini, Molitev, V zoreči jeseni, Kmet govori duhovniku, Kmet govori Bogu	484
	Poldne zvoni (Paul Claudel)	453
	Nimajo Boga (Lojze Grozde)	472
	Drobna pesem (Jože Pogačnik)	486
	Vladimir Kos: Pesem o naši gori (Fr. Papež)	485
JEZIK	Načrt za novi slovenski pravopis (S. Rajer)	487
ZGODOVINA	Fevdalni družbeni red na Slovenskem (Po Inzkovi Zgodovini Slovencev)	488
V DRUŽINI	šola skupnega življenja („Krščanski zakon“)	489
ZA MLADINO	Mladim v premislek — vedenje v cerkvi (Pavle Rant)	494
	Post, prejem zakramentov, ženitev (Anton Orehar)	494
ROMAN	Oče Damijan (Wilhelm Hünermann)	496
NOVICE	Med nami v Argentini	500
	Novice iz Slovenije	504
	Svetovne novice	505
HUMOR	Za dobro (in slabo) voljo v Sloveniji	511

Malo za šalo, malo zares

„Kako je pa z vašim stricem?“

„Slabo, zelo slabo.“

„Torej morate biti pripravljene na vse?“

„Na vse ne: pol bodo dobili drugi sorodniki.“

„Kje pa hodiš, da te ni nič videti?“

„V bolniški sem.“

„A, tako? No, glavno, da si zdrav!“

Gost je naročil pečenega zajca. Z užitkom ga jé. Mimo pride petletni gostilničarjev sin.

„Ali je tvoj oče sam ustrelil tega zajca?“

„Sam. Za kazen.“

„Za kazen? Kako?“

„Ker je požrl kanarčka?“

„Zakaj je pijača ženskega spola?“

„Ker marsikomu zmeša glavo.“

Starejša zakonca gledata plesne pare, pa pravi on:

„Čudno, da dobijo vedno največji idioti najlepše ženske.“

Žena ga objame in vzdihne: „O ti prilizovalec moj!“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la Propiedad Intelectual No. 1.313.507.

Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Bs. Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.

Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview Drive, Toronto 14, Ontario, Canada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Pličanc, Riva Piazzutta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina za leto 1982 je 450.000 pesov.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Zunanja oprema: Franci Holosan; notranja: Stane Snoj.

LA VIDA ESPIRITUAL